

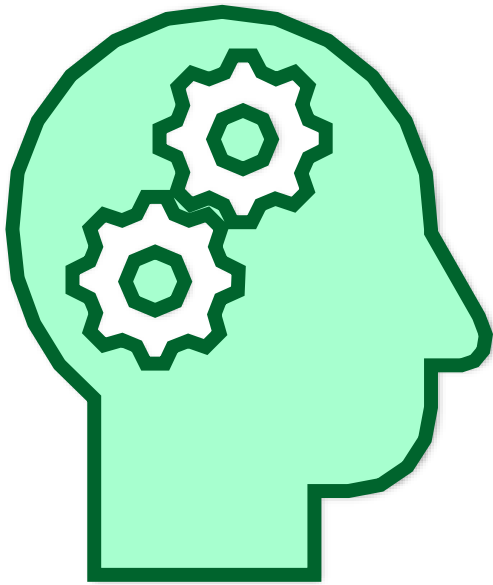

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

ПЕЧЕНІЗЬКА ГРОМАДА

Соціально-економічний аналіз

Розташування

Печенізька селищна територіальна громада утворена у жовтні 2020 року шляхом приєднання Борщівської, Артемівської, Мартівської, Новобурлуцької сільських рад до Печенізької селищної ради. До складу громади увійшли 12 населених пунктів: селище Печеніги, села Приморське, Мартова, Артемівка, Борщова, Ганнівка, Гарашківка, Гуслівка, Кицівка, Новий Бурлук, Першотравневе та П'ятницьке. Центром громади є селище Печеніги, яке знаходиться на відстані 60 км від обласного центру м. Харків.

Громада знаходиться у східній частині Харківської області у Чугуївському районі. Межує з Великобурлуцькою, Шевченківською, Чкаловською, Малинівською, Чугуєвською та Старосалтівською територіальними громадами.

Загальна площа ОТГ становить близько 467,5 км², щільність населення 19,6 особи на 1 км², що нижче за середньообласний рівень. Територія громади компактна.

Печенізька селищна громада

Створена : **жовтень 2020 року**

Кількість рад, що об'єдналися: **5**

Площа територіальної громади: **467,5 км²**

Кількість старостинських округів: **3**

Чисельність населення громади: **9145 осіб**

Міське населення: **5059 (55,3%)**

Сільське населення: **4086 (44,7%)**

КОАТУУ:**6324655100**

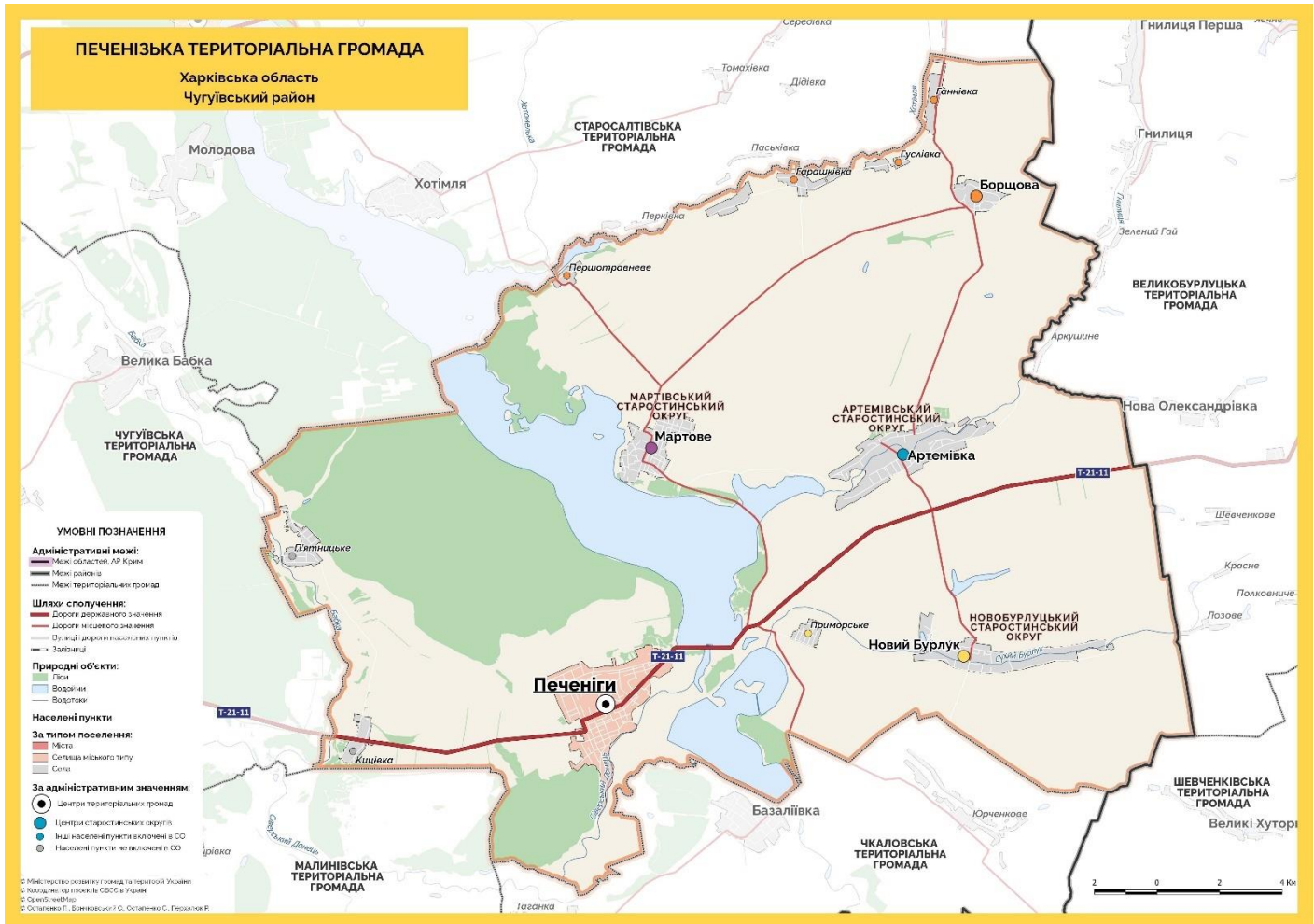
Офіційний сайт: <https://pechenegi.rada.today/>

Склад громади:

Смт: Печеніги – центр громади

Села: Приморське, Мартова, Артемівка, Борщова, Ганнівка, Гарашківка, Гуслівка, Кицівка, Новий Бурлук, Першотравневе, П'ятницьке

Розташування, населені пункти та дорожня мережа Печенізької територіальної громади

По території громади через Печеніги та Кицівку з відгалудженням до с.Мартове проходить територіальна автомобільна дорога загального користування державного значення Т-21-11. Інші населені пункти громади з'єднані між собою та із центром автодорогами місцевого значення. Залізничні шляхи на території громади відсутні. Часова доступність центру громади від обласного центру м. Харків становить 65 хв (60 км).

Часова транспортна доступність шести населених пунктів громади до її центру (сmt Печеніги) дорогами з твердим покриттям не перевищує 20 хв, одного (Борщова) – між 20 і 30 хв, а чотирьох (Першотравневе, Ганнівка, Гуслівка, Гарашківка, де проживає 1% населення громади) – є незадовільною з точки зору доступності до важливих послуг (швидка медична допомога, пожежна охорона тощо) і перевищує 30 хв.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Чисельність населення та просторова доступність (центр ОТГ – сільські населені пункти) дорогами з твердим покриттям

Населений пункт	Чисельність населення, чол.	Транспортна доступність, км	Транспортна доступність, хв
Печеніги	5059	0	0
Кицівка	233	9,6	10
Приморське	297	8,1	11
Мартове	1774	14	14
Артемівка	1003	14,6	16
П'ятницьке	140	16,8	18
Новий Бурлук	640	18,8	20
Борщова	160	25	28
Першотравневе	8	21	31
Ганнівка	13	28,5	35
Гуслівка	3	28,9	36
Гарашківка	44	25,2	37

Послуги мобільного зв'язку та доступу до бездротового інтернету надають всі основні оператори – Київстар, Vodafone Україна, Lifecell, – проте не у всіх якості покриття та швидкість передачі даних є високою та стабільною на всій території громади.

Природні ресурси

Основними природними ресурсами є земельні, водні, лісові ресурси, надра (корисні копалини), ґрунти (як частина земельних ресурсів, що використовуються у сільському господарстві), екологічні, клімат.

Площа земель громади становить 46,7 тис га, з яких 2,6 тис. га (5,6%) – площа населених пунктів.

Лісові та водні ресурси, надра

В інформаційному шарі з державного лісового кадастру на Публічній кадастровій карті України відсутні дані про лісові ресурси на території Печенізької територіальної громади. За даними супутникового моніторингу, на території громади є 12,5 тис. га площ, які ідентифікуються, як лісовкриті, або близькі до них за характеристиками, і лісистість території

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

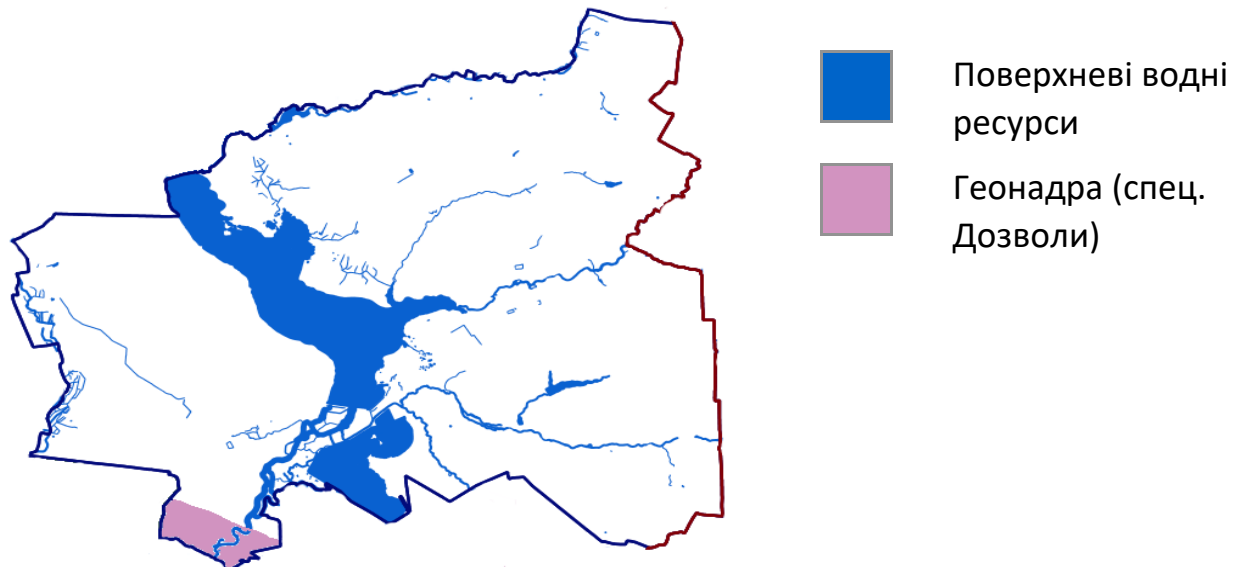
становить більше 26%. Особливо цінними є дубові та соснові масиви, що займають значні площі. Площа лісового фонду в межах населених пунктів громади становить майже 104 га.

Групи лісовкритих площ за даними дистанційного зондування території Печенізької ТГ

Група	Площа, га
Широколистяні ліси щільні	5242,32
Широколистяні ліси	11,22
Некласифіковані ліси щільні	37,87
Некласифіковані ліси	3118,09
Змішані ліси щільні	920,47
Змішані ліси	1470,69
Вічнозелені хвойні ліси щільні	1708,64
Вічнозелені хвойні ліси	48,15
ВСЬОГО	12557,45

Поверхневі водні ресурси представлені річкою Сіверський Донець із Печенізьким водосховищем та притоками, а також іншими численними природними і штучними водоймами. Гребля водосховища розташована у смт Печеніги.

Водні ресурси та надра на території Печенізької територіальної громади

Водосховище використовується для промислового та комунального водопостачання м. Харкова, і сільськогосподарського водопостачання, рибного господарства. Об'єм водосховища складає 400 млн куб., його корисна віддача - 380 млн куб. метрів води в рік, площа водного

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

дзеркала 94,1 кв км. Водоймище відноситься до типу руслових, характеризується витягнутою формою та порівняно невеликою площею прибережних мілководних зон. Загальна довжина водоймища 65 км, ширина від 0,3 км до 3 км, максимальна ширина біля с. Мартове - 4 км., глибина водосховища від 2,5 метрів до 20 метрів. Водосховище також має велике рекреаційне значення. Біля смт. Печеніги середньорічна витрата води у р. Сіверський Донець становить 24,5 м³/сек. Площа водних об'єктів у межах населених пунктів складає 51,6 га.

На півдні на територію громади заходить Площа Базаліївська – об'єкт, на який видано спецдозвіл із використання надр. Основні площі цього об'єкту з діючими свердловинами знаходяться за межами Печенізької ТГ.

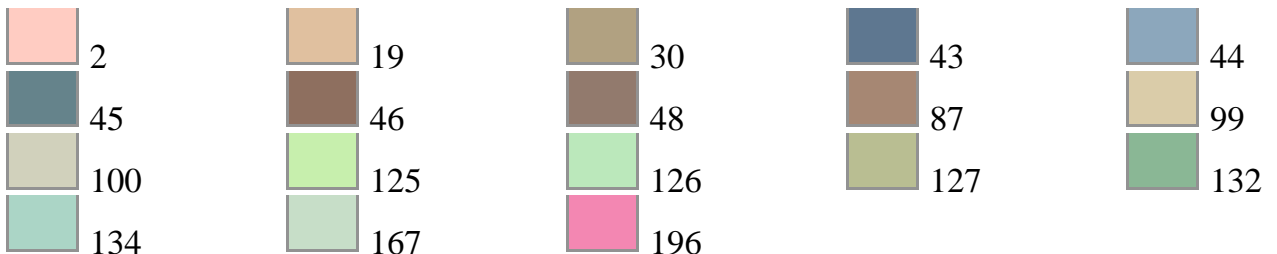
Геонадра (спец. дозволи)

№ п/п	Об'єкт обліку	Корисна копалина	Галузь застосування	Дата видачі та кінець дії спецдозволу	Надро-користувач	Вид користування
1	Площа Базаліївська	Газ природний, газ природний розчинений у нафті, конденсат	Сировина паливно-енергетична	13-09-2019 13-09-2039 20 років	ТОВ "УКРНАФТО-ГАЗРОЗВІДКА"	Геол. вивчення, ДПР, видобуток

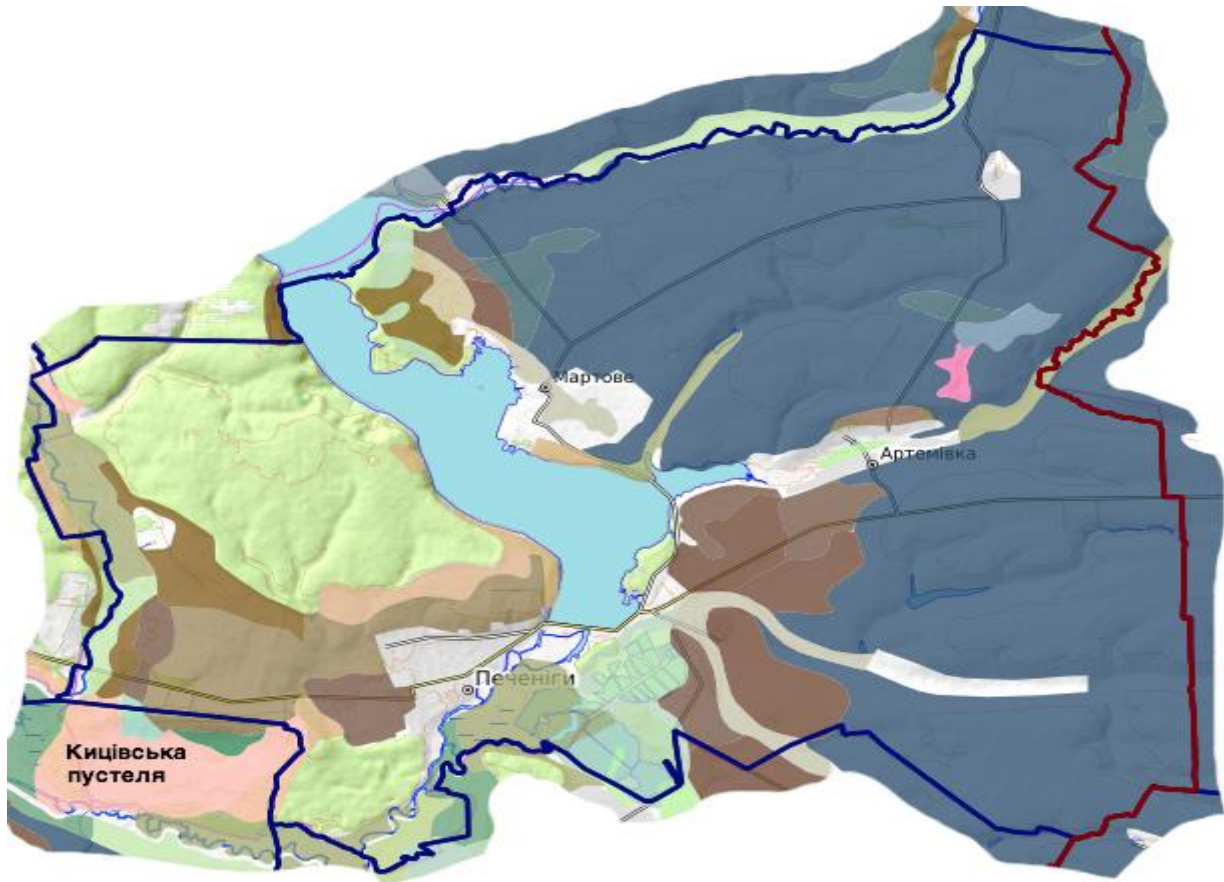
Ґрунти

Значну частину ґрунтового покриву території громади займають чорноземи.

Основні групи ґрунтів на території Печенізької ТГ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

На території громади присутні наступні групи ґрунтів: дерново-слабо- і середньопідзолиті піщані та глинисто-піщані ґрунти (код 2), темно-сірі опідзолені ґрунти (код 19), чорноземи реградовані (код 30), чорноземи глибокі середньогумусні ґрунти (код 43), чорноземи глибокі середньогумусні карбонатні (код 44), чорноземи глибокі середньогумусні вилугуваті ґрунти (код 45), чорноземи звичайні середньогумусні глибокі ґрунти (код 46), чорноземи звичайні середньогумусні глибокі вилугуваті ґрунти (код 48), чорноземи глибокі слабо- і середньосолонцюваті (код 87), лучно-чорноземні поверхнево-слабосолонцюваті ґрунти (код 99), лучно-чорноземні поверхнево-середньо- і сильносолонцюваті ґрунти (код 100), лучні поверхнево-слабосолонцюваті ґрунти (код 125), лучні поверхнево-середньо- і сильносолонцюваті ґрунти (код 126), лучні глибоко-слабосолонцюваті ґрунти (код 127), лучно-болотні солонцюваті ґрунти (код 132), болотні солонцюваті ґрунти (код 134), дернові опідзолені ґрунти (код 167), відходи рихлих порід (код 196).

В Україні є всього дві пустелі: на території Херсонської області та на території Харківської. Саме в межах Печенізької ТГ на південь від с. Кицівка в долині річки Сіверський Донець знаходиться Київська пустеля — піщана горбиста місцевість, напівпустельні ландшафти якої, утворені алювіальними піщаними відкладеннями річки, що нагадують дюни. Площа пустелі — 4 км², довжина бл. 5 км, ширина — 2,3 км. Перепад висот — приблизно 50 м. Піщані пагорби частково поросли мохами, лишайниками, чагарниками і травою.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Комбінація територіально-просторових характеристик та наявних природних ресурсів є основою **агро-природного потенціалу**.

За природно-сільськогосподарським (ПСГ) зонуванням територія Печенізької ТГ належить до Лісостепової зони, Лісостепової Лівобережної провінції, Харківсько-Оскольського округу, Харківського ПСГ району. Таке розташування зумовлює відповідну продуктивність сільськогосподарських угідь.

Узагальнені економічні характеристики сільськогосподарських угідь Харківського ПСГ району, до якого належить територія Печенізької ТГ

<i>Сільськогосподарські угіддя</i>	<i>Кап. рентний дохід, грн/га</i>
Рілля	31923,25
Багаторічні насадження	67015,10
Сіножаті	6522,33
Пасовища	6232,31

За рівнем капіталізованого рентного доходу (рілля) ПСГ район, до якого належить територія Печенізької ТГ, знаходиться на 47 місці з 200 ПСГ районів на території України (середнє значення становить 25509 грн/га).

У громаді високий рівень агро-природного потенціалу. За умов застосування відповідної агротехніки та сталих сільськогосподарських практик, наявні ґрунти та інші природні умови можуть забезпечувати високу продуктивність у виробництві продукції сільського господарства.

Кліматичні умови та зміни клімату

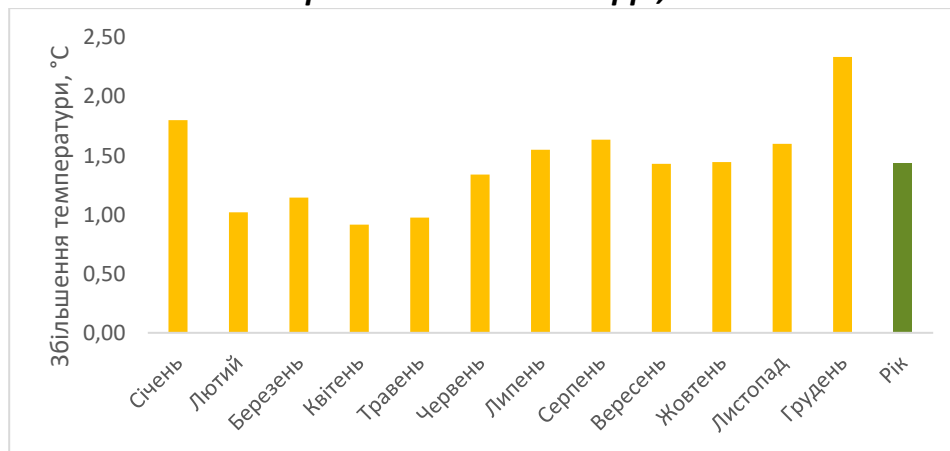
Клімат – серед важливих факторів, що зумовлюють можливості та обмеження у соціо-економічному розвитку громади. Помірно-континентальний тип клімату на території Печенізької громади характеризується помірно м'якою зимою з частими відлигами, а також теплим, сонячним і сухим літом. Середні температури становлять +21...+22 °С у липні та -7 °С у січні. Середньорічний рівень опадів коливається в межах 450-530 мм. За останнє десятиліття кліматичні умови на території громади змінилися, зокрема збільшилась тривалість

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

посушливого періоду, підвищилась частота і тривалість несприятливих гідрометеорологічних явищ (злив, шквалів тощо), посилилась тривалість періодів теплового стресу (з екстремальними температурами).

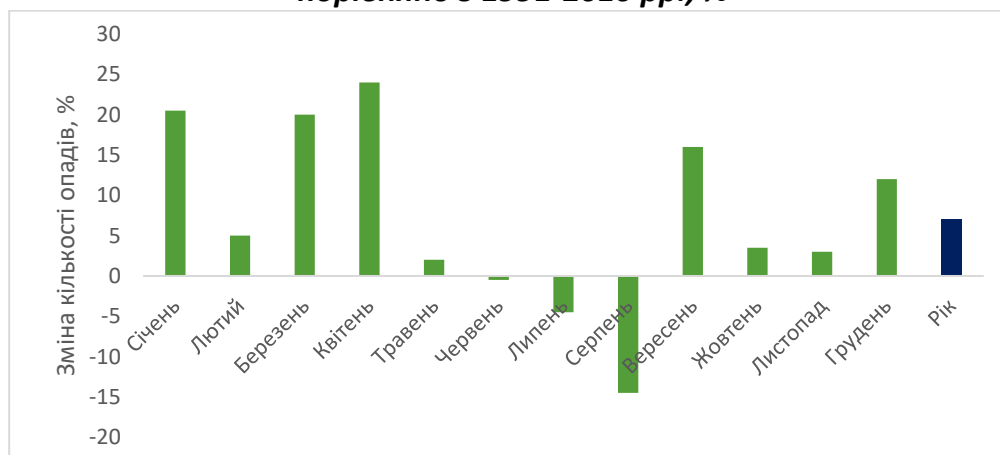
Регіональні кліматичні моделі, розроблені провідними вітчизняними і зарубіжними науково-дослідними установами, свідчать, що у середньостроковій перспективі (2031-2050 рр.) зберігатиметься загальна тенденція до підвищення як середньорічних, так і середньомісячних значень температури повітря.

Прогноз змін середніх місячних температур повітря у 2031-50 рр. порівняно з 1991-2010 рр., °С

Найбільше підвищення температури повітря спостерігатиметься протягом зимового періоду, хоча влітку та восени також очікується зростання температурних показників (приблизно на 1,5 °С). Якщо потепління взимку, крім негативних наслідків, матиме і багато позитивних, то зростання температурних рівнів у літній період створить суттєві виклики, особливо на фоні зменшення рівня опадів влітку. Це призведе до подальшого зниження рівня ґрунтових вод й відповідно браку питної води.

Прогноз змін середніх місячних та річних сум опадів у 2031-2050 рр. порівняно з 1991-2010 рр., %

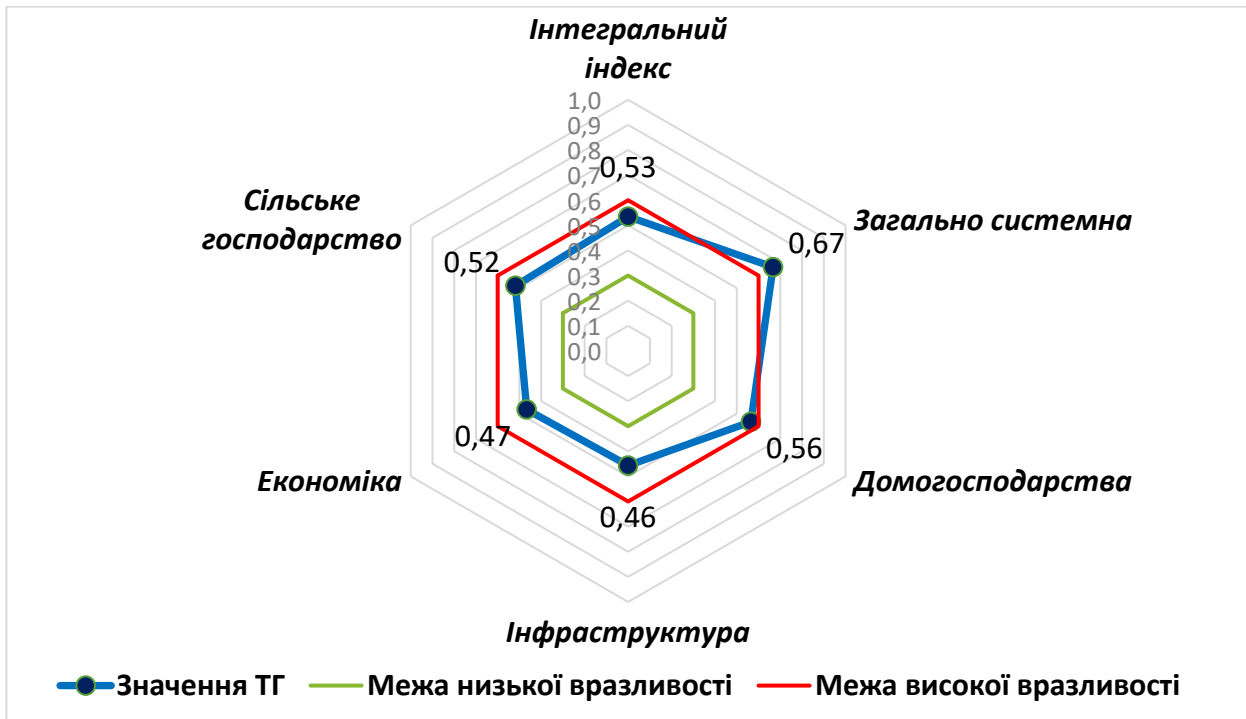
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Для розуміння ступеня впливу й чутливості громади до зміни клімату була проведена комплексна оцінка вразливості.

Вразливість до кліматичних змін

Оцінка вразливості до зміни клімату здійснювалась за 5-ма основними складовими соціо-економічної системи громади, а саме бралися до уваги впливи на економіку, сільське господарство, інфраструктуру, домогосподарства, а також загальносистемні впливи. Оцінювання вразливості здійснювалося в балах (від 0 до 3 балів) методом анкетування двох груп респондентів: (1) представників громад й (2) науковців та експертів у сфері зміни клімату. Анкета містить 21 індикатор, що характеризують вразливість громади до зміни ключових погодно-кліматичних факторів: несприятливих гідрометеорологічних явищ, зменшення кількості та якості питної води, підвищення температури та теплового стресу. Вразливість складової соціо-економічної системи громади є високою, якщо сума балів перевищує 60% від максимально можливого рівня, помірною – якщо сума балів знаходиться в межах 30-60%. Значення за кожною складовою соціо-економічної системи враховано при розрахунку інтегрального індексу, що показує рівень загальної вразливості громади до зміни клімату. Значення інтегрального індексу та його складових коливаються від нуля до одиниці, чим більше це значення, тим вищим є рівень вразливості.

Інтегральний індекс вразливості Печенізької ТГ до кліматичних змін становить 0,53. Це значення хоч і відповідає помірному рівню вразливості, проте близьке до порогу високої вразливості (0,6).

Вразливість громади до зміни клімату

Для Печенізької громади характерний низький рівень відмінності між рівнем вразливості. За усіма складовими інтегрального індексу рівень вразливості є помірним, окрім загальносистемної складової (0,67 – високий рівень вразливості). Оскільки соціально-економічні підсистеми є пов'язаними, необхідним є комплексний підхід при розробці заходів протидії загрозливим кліматичним викликам. Сектор домогосподарств і сільське господарство належать до тих складових соціо-економічної системи громади, за якими рівень вразливості наближений до високого. Це обумовлено високою аграрною освоєністю території громади та орієнтацією багатьох сільськогосподарських підприємств переважно на виробництво комерційно привабливих культур. Хоча для території громади у перспективі до 2030 року порівняно з 2010-2015 рр. прогнозується підвищення урожайності більшості культур зернової та зернобобової груп (ріпак, соняшник – до 25%, зернові – до 10%), проте для отримання високих і сталих урожаїв агровиробники повинні переорієнтуватися на використання вологозберігаючих технологій обробітку ґрунту та диверсифікацію культур у сівоzmінах, що сприятиме зменшенню ризиків від змін клімату. Для сектору домогосподарств висока вразливість обумовлена викликами, пов'язаними із водокористуванням (збільшення попиту на воду для поливу та зниження якості питної води), низьким рівнем введення у сівоzmіни нових сортів та культур, високою загальною чутливістю сектору до підвищення температури та пов'язаними з цим ризиками.

Економічна та інфраструктурна складові порівняно з усіма іншими менш вразливі до зміни клімату. Цьому сприяють наявність на території ТГ сучасних підприємств, що використовують новітні технології, достатня надійність й незалежність енергосистеми громади та деякі інші фактори.

Екологія

Антропогенно-господарський вплив на довкілля

Стан навколишнього середовища на території Печенізької територіальної громади характеризується помірним впливом господарської діяльності на довкілля. Інтегральний вплив антропогенного (господарського) навантаження на довкілля (38 за 100-бальною шкалою) – відповідає середині другого квартиля за рівнем антропогенного навантаження, що означає загалом прийнятний рівень за більшістю індикаторів.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Інтегральний індекс антропогенного (господарського) навантаження на довкілля

З об'єктів, які відносяться до таких, що мають негативний вплив на довкілля, на території громади є два пункти заправки автотранспорту, 2 тваринницьких комплекси (ВРХ) у смт. Печеніги та с. Приморське; неорганізовані звалища промислового, побутового, будівельного та іншого сміття.

Вивіз сміття організовано від дворів приватного сектора. Проте у десяти селах (Артемівка, Борщова, Ганнівка, Гарашківка, Гуслівка, Кицівка, Новий Бурлук, Першотравневе, Приморське, П'ятницьке) відсутні організовані майданчики для збирання твердих побутових відходів.

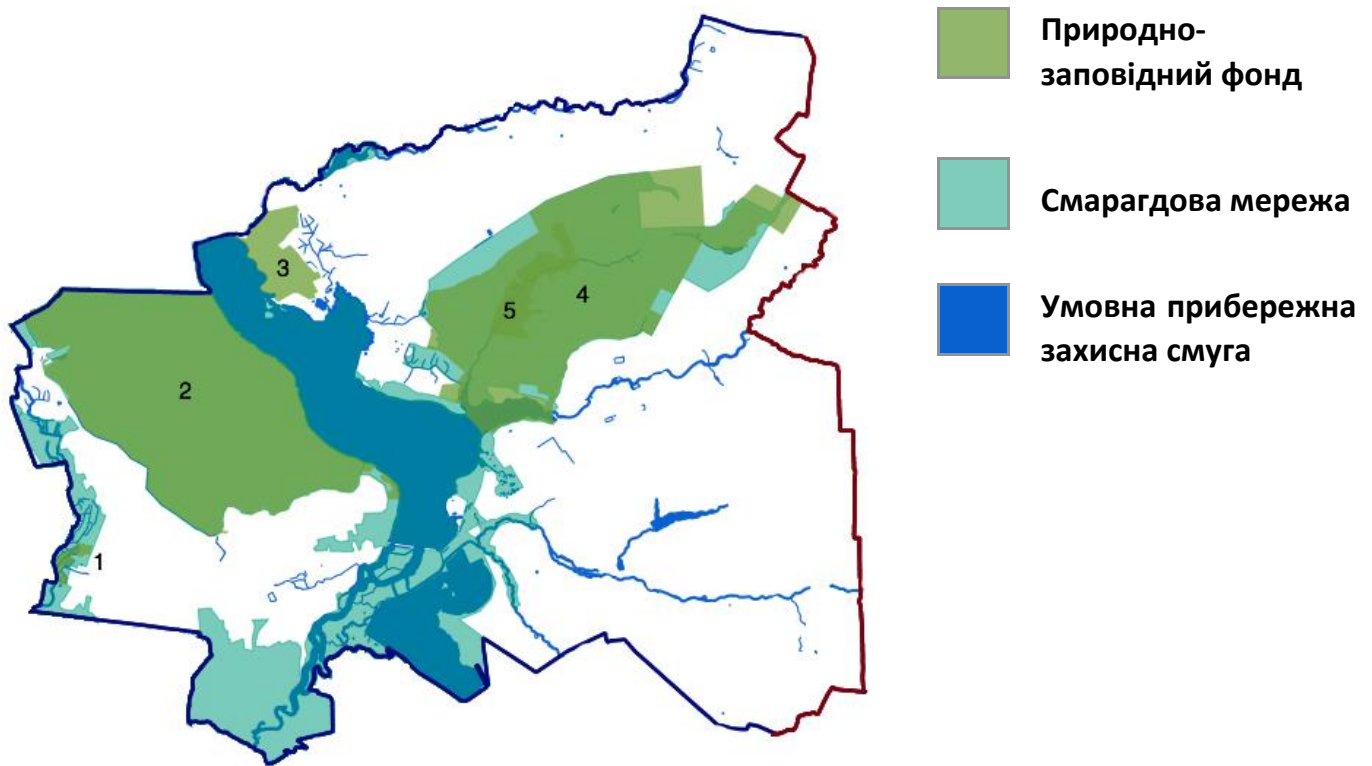
Протягом останніх десяти років спостерігається відчутне погіршення якості води у джерелах водозабору для водопостачання, а також дуже значне зниження рівня води у поверхневих водоймах, криницях, свердловинах.

Землекористувачі відповідально ставляться до дотримання норм агротехніки на територіях зі складним рельєфом, крутосхилах, біля прибережних захисних смуг тощо. Випадків пришвидшення ерозії ґрунтів внаслідок господарської діяльності не зафіксовано, як і випадків значного забруднення довкілля та негативного господарського впливу на біосистеми внаслідок недотримання вимог під час обробки сільськогосподарських угідь хімічними засобами.

Природоохоронні території

В межах Печенізької ТГ знаходиться ряд природоохоронних об'єктів природо-заповідного фонду та Смарагдової мережі. Природно-заповідний фонд представлений заказниками та регіональним ландшафтним парком місцевого значення. У Кицівському заказнику охороняється природний комплекс у заплаві річки Велика Бабка, у Кулаківському заказнику – лісові масиви природного походження, що занесені до Зеленої книги України, у заказнику "Печенізька Лісова Дача – типові ландшафти лісостепової зони з елементами дубових пралісів, у заказнику "Печенізький", включеному в РЛП "Печенізьке поле", – цінні природні комплекси річки Гнилушка. Смарагдова мережа включає території Особливого Природоохоронного Інтересу, та проектується за аналогічними принципами, що й мережа "Натура 2000" в державах ЄС.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Природоохоронні території та такі, що потребують охорони

Об'єкти природно-заповідного фонду

Код на карті	Назва	Значення	Категорія	Тип	Площа, га
1	“Кицівський”	Місцеве	Заказник	Ботанічний	65
2	“Печенізька лісова дача”	Місцеве	Заказник	Ландшафтний	5298,8
3	“Кулаківський”	Місцеве	Заказник	Лісовий	455
4	“Печенізьке поле”	Місцеве	Регіональний ландшафтний парк	Ландшафтний	4997,6
5	“Печенізький”	Місцеве	Заказник	Ландшафтний	365,7
Всього					11182,1

Землекористувачами об'єктів природно-заповідного фонду на території громади є: Печенізька селищна рада (заказник “Кицівський”), ДП “Чугуєво-Бабчанське лісове господарство” (заказник “Печенізька лісова дача”, заказник “Кулаківський, РЛП “Печенізьке поле”), ЗАТ Еко-Агрофірма “Фауна” (заказник “Печенізький”, РЛП “Печенізьке поле”).

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Об'єкти Смарагдової мережі

Назва території	Площа, га*	Кількість видів птахів	Кількість інших видів	Кількість типів природних оселищ	Біогеографічний регіон
Siverskyi Donets river valley in Kharkiv oblast- 1	39820	30	19		Континентальний степовий
Pechenizka Lisova Dacha Zakaznyk	5329	18	18	1	Континентальний
Pechenizke Pole	5021	21	18	4	Степовий

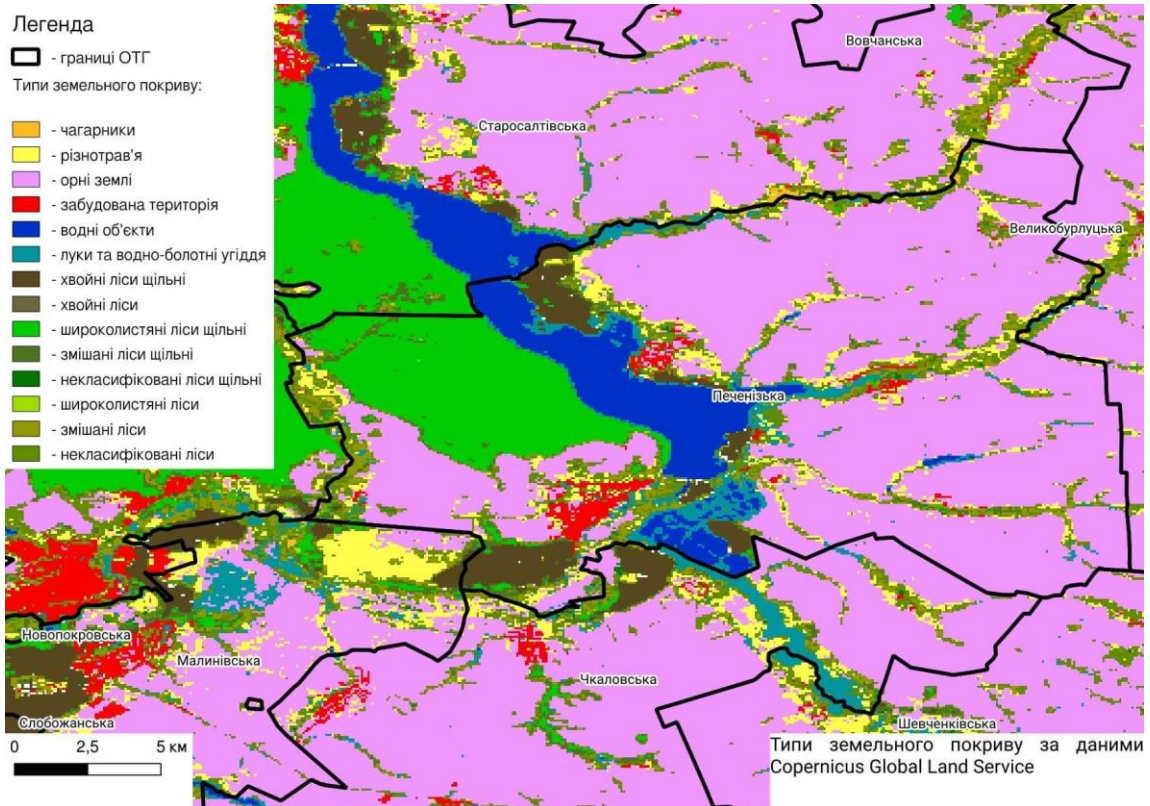
* для деяких об'єктів частина вказаної площі може знаходитися на території інших громад

Біорізноманіття

Одним із показників потенціалу та стану екологічних ресурсів є рівень біорізноманіття. Високий рівень біорізноманіття сприяє вищій продуктивності екосистем та їх сталому відтворенню, заповненості екологічних ніш, ефективнішому використанню ресурсів, опору біологічному вторгненню інвазійних видів тощо.

Різноманітність екосистем, біотопів значною мірою визначається типами земельного покриття – природних, або таких, що формуються в результаті господарської діяльності, чи іншого антропогенного впливу на природні комплекси. Основні типи земельного покриття на території громади (див. рис.) визначені на основі даних, отриманих через Copernicus Global Land Service, що є компонентом європейської програми моніторингу земельної поверхні. Виділені типи земельного покриття відповідають класифікації, що використовується Світовою продовольчою організацією ООН.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

За даними моніторингу, більше половини території громади (55%) – орні землі, значні площі також займають ліси, різнотрав'я, луки та водно-болотні угіддя. Лісовкриті площі представлені лісами різних типів, що є також позитивним фактором з точки зору забезпечення високого рівня біорізноманіття.

Індекс біорізноманіття Шеннона

Важливим показником рівня біорізноманіття є **індекс Шеннона**, що характеризує як видовий потенціал, тобто різноманітність, кількість різних видів, так і вирівненість, тобто частоту – наскільки часто зустрічаються ті чи інші види. Чим більший індекс Шеннона, тим більшою є видова різноманітність в екосистемі. Цей показник зазвичай має значення в межах від 1,5 до 3,5 і дуже рідко перевищує 4,5. Індекс Шеннона для території Печенізької громади становить 2,34, що є середнім рівнем.

Екосистемні послуги

Екосистемні послуги є суспільними благами, які формуються прямо або опосередковано завдяки екосистемі. Виділяють чотири основні групи екосистемних послуг: забезпечувальні (продукцією екосистем є продовольство, вода, деревина та ін.); регулюючі (формування клімату, очищення води та); культурні (задоволення естетичних, культурних потреб); підтримуючі (формування ґрунту, базові біогеохімічні процеси).

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

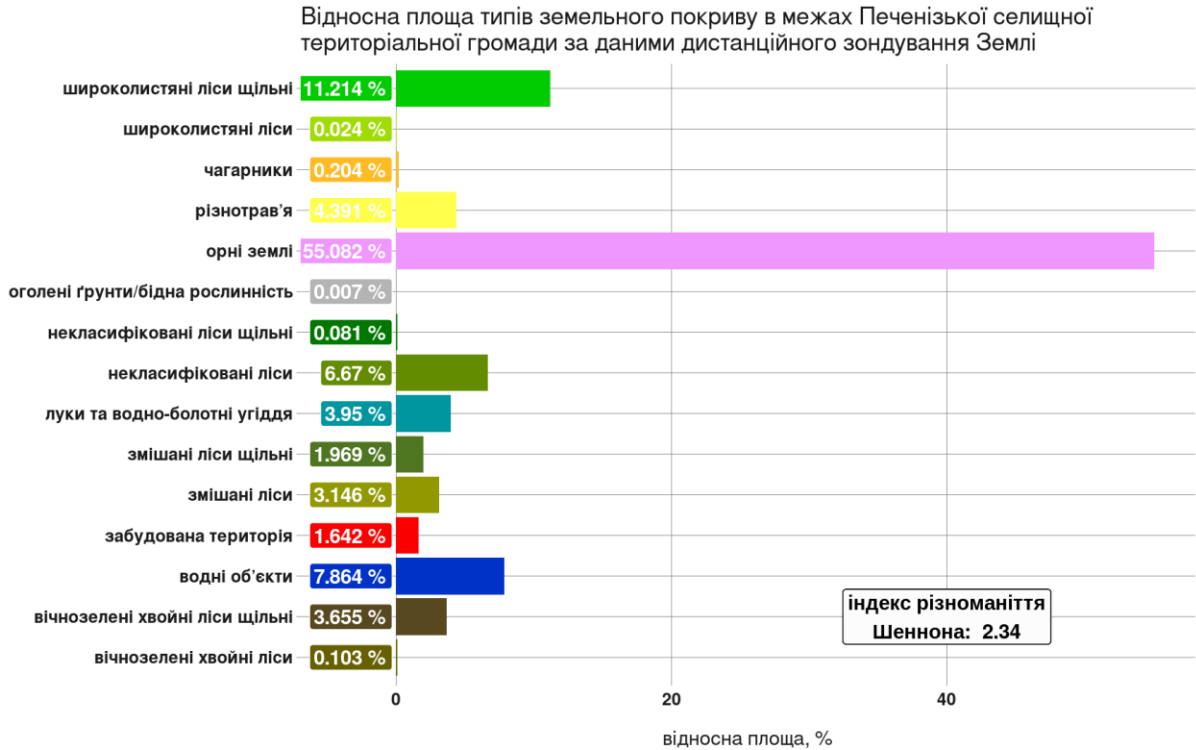

Схема класифікації земельного покриття - згідно FAO UN
 Вихідні дані:
 1) Copernicus Global Land Service;
 2) Міністерство розвитку громад та територій України

У Печенізькій громаді одним із найвагоміших компонентів з точки зору формування екосистемних послуг є лісові угіддя, оскільки лісовкриті площі складають приблизно четверту частину всієї території громади. Виходячи зі структури та показників середньої оцінки екосистемних послуг у Харківській області, тільки завдяки лісовим ресурсам на території громади формуються екослуги на 3,275 млн. дол. США за світовими цінами, або майже на 700 тис. грн за внутрішніми цінами з врахуванням відносної купівельної спроможності. Приблизно третину від загальної вартості цих екосистемних послуг становить ефект для регуляції клімату, ще третина – ефекти з переробки відходів, 19% – виробництво харчової продукції і 14% – рекреація.

Вартісна оцінка екосистемних послуг характеризує суспільну цінність екологічних ресурсів та їх внесок у підтримку та функціонування різних природних, економічних, соціальних систем. Дбайливе та раціональне ставлення до екологічно-природних ресурсів, ефективне їх використання сприятиме підвищенню рівня добробуту та поліпшенню якості життя населення громади.

Демографія

Демографічний потенціал є одним з визначальних факторів у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку громади. Чисельність, природний та міграційний рух населення, його статево-вікова структура та якість трудових ресурсів є визначальними орієнтирами при стратегічному плануванні поступального місцевого розвитку та забезпеченні економічної стабільності.

Розселення. Загальна чисельність населення Печенізької громади станом на 1 січня 2021 року складала 9145 осіб, з яких 5059 (55,3%) – міське населення¹, що проживає в центральній садибі – селищі міського типу Печеніги, та 4086 осіб (44,7%) – сільське населення.

Демографічні показники поселень Печенізької громади

Населений пункт	Чисельність населення, осіб		Скорочення/приріст населення, 2014 - 2021рр., %	К-т демографічного навантаження, %	Потенціал нарощення людності, %
	2014р.	2021р.			
смт Печеніги – центр громади	5454	5059	-7,24	0,817	16,60
с. Приморське	283	297	4,95	0,580	12,46
с. Мартова	1975	1774	-10,18	0,717	11,67
с. Артемівка	1069	1003	-6,17	0,723	10,97
с. Борщова	160	160	0,00	2,137	9,38
с. Ганнівка	21	13	-38,10	0,857	0,00
с. Гарашківка	57	44	-22,81	0,833	13,64
с. Гуслівка	5	3	-40,00	0,000	0,00
с. Кицівка	241	233	-3,32	0,641	4,29
с. Новий Бурлук	760	411	-45,92	1,246	16,30
с. Першотравневе	11	8	-27,27	7,000	0,00
с. П'ятницьке	119	140	17,65	1,121	7,14
РАЗОМ	10155	9145	-9,95	0,807	14,24

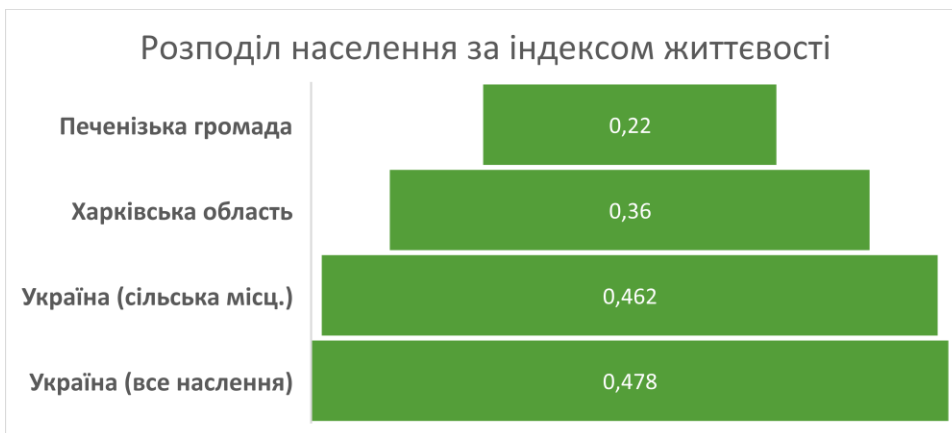
¹ В обліку демографічних показників населення селищ міського типу зараховується до міського.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

З 11 сіл громади лише в двох чисельність населення перевищує 1000 осіб, ще в п'яти – знаходиться в діапазоні від 100 до 500 осіб, в інших 4-х – становить менше 50-ти осіб. Щільність населення – 19,6 осіб на 1 км², що значно менше, ніж у більшості селищних громад Харківської області, так і України². Низька щільність населення (розосередженість по території громади) ускладнює комунікацію між людьми, взаємодію при реалізації спільних проектів, утруднює надання населенню певних видів послуг.

Природній рух і міграція. За чисельністю населення Печенізька громада відноситься до невеликих громад. За період 2001-2021рр. на територіях, які зараз включені до Печенізької громади, населення скоротилося на 19%³, у тому числі за останні сім років (2014-2021р.) – на 9,95%. Це свідчить про довготривалу депопуляцію, яка прискорюється в останні роки. Приріст населення у с. Приморське +4,95% та с. П'ятницьке +17,45% не компенсує демографічний спад у більшості сіл громади.

Зменшення чисельності відбувається виключно за рахунок природних чинників. Протягом останніх трьох років кількість померлих щорічно переважає кількість народжених і процеси депопуляції продовжують посилюватися. У 2018р. кількість померлих у населених пунктах громади в 3,4 рази перевищила кількість народжених, у 2019р. – у 4,2рази, у 2020р. – у 4,5 разів. Індекс життєвості (відношення загальної кількості народжених до загальної кількості померлих) становив 0,220 (чим далі значення показника від одиниці, тим ситуація складніша). Значення цього індексу у Печенізькій громаді є гіршим ніж загалом у Харківській області та в Україні.

² Довідково: щільність населення селищних громад Харківської області становить 33 особи на 1 км², України – 68,8 осіб на 1 км².

³ Портал спроможності громад.

https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=47f24b79311f44e2863eabe27ccbdc81&fbclid=IwAR3NdmVaXZD_ojyJnqt41UF01jJ5eOuNZLfJALashZLhfl2mg8w5cdv0ohk#

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Міграційні процеси (зняття з обліку та реєстрація місця проживання) практично не впливають на чисельність населення. Кількість вибулих компенсується прибулими особами.

Статеві-вікова структура населення. Вікова структура населення Печенізької громади характеризується надзвичайно великою часткою осіб старшого віку.

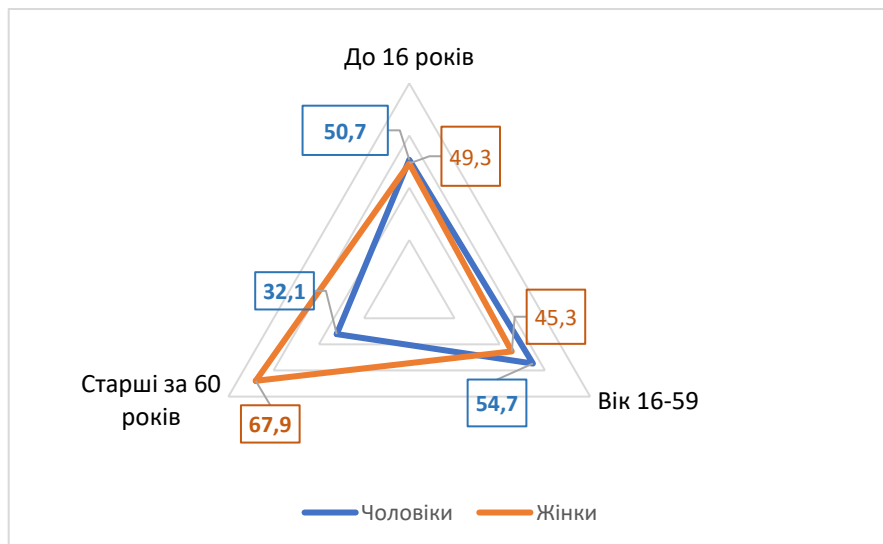

Частка населення у працездатному віці (16-60 років) станом на 01.01.2021 р. становила 55%, частка дітей до 16 років – 14%, а літніх людей – 31%. Більш ніж дворазове перевищення чисельності населення пенсійного віку над чисельністю дітей означає наявність значних демографічних ризиків перспективам розвитку.

У структурі населення Печенізької громади за гендерною ознакою частка жінок (53,3%) переважає частку чоловіків (46,7%).

У розрізі вікових категорій близька до гендерного балансу ситуація має місце лише у групі дітей до 16 років (51% хлопчиків і 49% дівчаток. Серед населення працездатного віку частка жінок становить 45%. Більшою часткою жінок є у старших вікових групах – серед населення віком понад 60 років 68% становлять жінки і 32% – чоловіки.

Розподіл населення різних вікових категорій за статтю, %

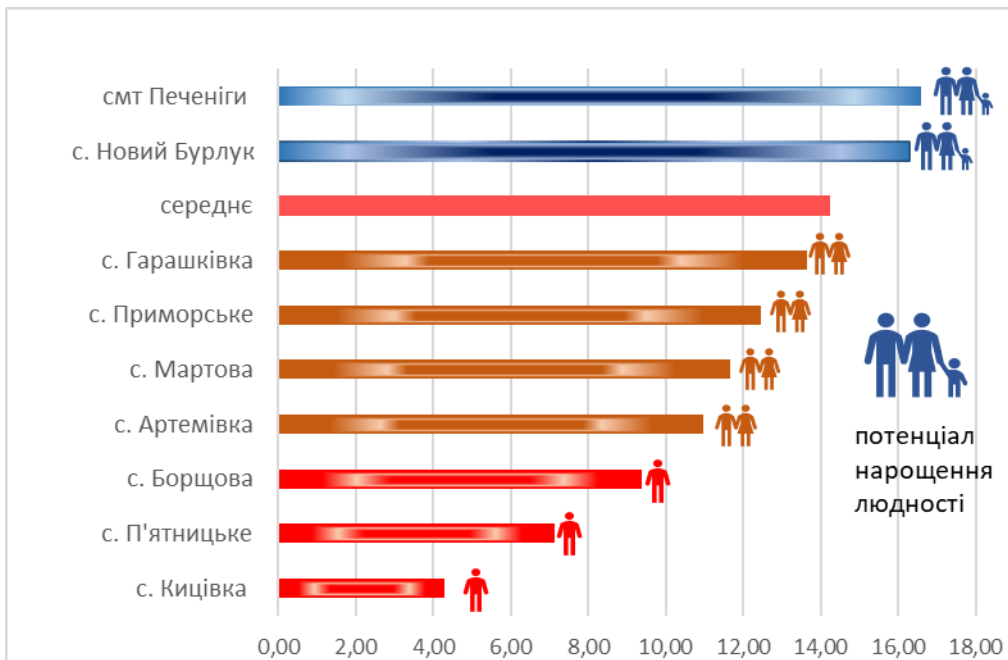

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Гендерний дисбаланс на користь жінок у старшій віковій групі притаманний більшості громад України, що зумовлено довшою тривалістю життя жінок (на 18 % довша, ніж у чоловіків). Середня очікувана тривалість життя при народженні по Харківській області у 2020 році становила 71,1 рік (по Україні - 71,4), у тому числі чоловіків – 66,2, жінок – 75,8. Середня тривалість життя жінок майже на 10 років більша, ніж у чоловіків.

Потенціал нарощення людності (ПНЛ) – відношення кількості дітей і молоді до всього населення в громаді. В смт Печеніги найвищий показник ПНЛ з усіх населених пунктів громади – 16,6%, високий цей показник і в с.Новий Бурлук – 16,3%. Ще у 4 населених пунктах ПНЛ перевищує 10%, але менший за середнє значення: у с.Гарашківка – 13,64%, с.Приморське – 12,46%, с. Мартова – 11,67%, с. Артемівка – 10,97%. У селах Борщова, П'ятницьке, Кицівка значення ПНЛ менше 10%. У селах Ганнівці, Гуслівці та Першотравневному через відсутність дітей потенціал нарощення людності нульовий. Для збереження збалансованого розселення та сільської поселенської мережі громади слід проводити таку політику локального розвитку, яка буде стимулювати збереження людності сільських населених пунктів.

Потенціал нарощення людності у розрізі населених пунктів громади, 2021р.

Коефіцієнт демографічного навантаження (КДН) показує співвідношення між кількістю дітей та осіб старшого віку і населення працездатного віку. На 1000 працездатного населення в громаді припадає 257 дітей віком до 16 років і 549 пенсіонерів, а разом дітей і пенсіонерів у

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

розрахунку на кожен 1000 працездатного населення Печенізької громади станом на 01.01.2021р. –806 осіб, що майже на 20% перевищує середньоукраїнський показник⁴.

Сучасна демографічна ситуація в громаді викликає занепокоєння через ряд загрозливих тенденцій. Це низький рівень народжуваності зі значно вищим рівнем смертності, вдвічі менший за середньоукраїнські показники у сільській місцевості коефіцієнт життєвості, що свідчить про незабезпеченість навіть простого відтворення населення, малочисельність дітей і відповідно відсутність потенціалу нарощення людності, демографічне навантаження, яке на 20% переважає показник в інших громадах України, деструктивна вікова структура зі значним переважанням кількості осіб літнього віку над кількістю дітей, знелюднення третини населених пунктів громади тощо.

ОСВІТА⁵,⁶ і КУЛЬТУРА

У Печенізькій селищній територіальній громаді працює 4 заклади загальної середньої освіти (3 ліцеї та 1 гімназія), в яких навчається 720 учнів. Також є 4 заклади дошкільної освіти, в яких навчається 196 дошкільнят, 1 дитячо-юнацька спортивна школа, де займається 256 вихованців, і центр дитячо-юнацької творчості – де займаються 350 дітей.

Комунальний заклад «Печенізький ліцей ім. Г. Семирадського Печенізької селищної ради» Харківської області
480 учнів, з них: 1-4 класів – 216 осіб., 5-9 класів – 229, 10 класу – 21 учень., 11 класу – 14 учнів.
Педагогічний колектив – 44 педагоги

Комунальний заклад «Мартівський ліцей Печенізької селищної ради» Харківської області
94 учні, з них: 1-4 класів – 42 учні, 5-9 класів – 47 учнів, 10 класу – 5 учнів, 11 класу – 0 учнів
Педагогічний колектив – 20 педагогів

Комунальний заклад «Артемівський ліцей Печенізької селищної ради» Харківської області
99 учнів, з них: 1-4 класів – 40 чол., 5-9 класів – 43 учня, 10 класу – 6 учнів., 11 класу – 10 учнів
Педагогічний колектив – 24 педагоги (із них 1 сумісник)

Комунальний заклад «Новобурлуцька гімназія Печенізької селищної ради» Харківської області
47 учнів, з них: 1-4 класів – 27 ос., 5-9 класів – 20 ос.
Педагогічний колектив – 14 педагогів (1 сумісник)

⁴ Довідково: середній показник демографічного навантаження в Україні становить 682 особи (271 дітей до 16 років і 411 осіб старше 60 років)

⁵ Портал спроможності громад

https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=47f24b79311f44e2863eabe27ccbdc81&fbclid=IwAR3NdmVaXZD_ojYJnqt41UF01jJ5eOuNZLflALashZLhfl2mg8w5cdv0ohk#

⁶ Відділ освіти Печенізької селищної ради <http://pech-vo.gov.ua/>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

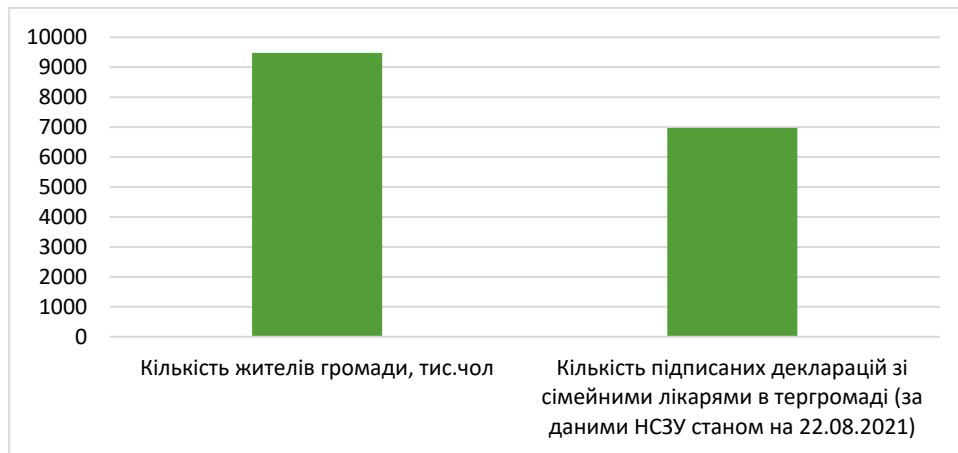
Культурними послугами жителів Печенізької громади забезпечують КЗ «Печенізька централізована бібліотечна система» з 8 бібліотеками філіями; 1 краєзнавчий музей; 2 будинки культури, 5 сільських клубів, 1 культурно-спортивний комплекс.

МЕДИЦИНА⁷ та СОЦІАЛЬНА СФЕРА

У Печенізькій громаді надання первинної медичної допомоги забезпечують 3 амбулаторії та 5 ФАПів, послуги надають 4 лікарі первинної медичної допомоги.

Декларації з сімейними лікарями уклали 74 % жителів громади⁸. Вузькі спеціалісти необхідного медичного профілю доступні мешканцям у медичних закладах центру громади або району.

Кількість підписаних декларацій із сімейними лікарями

З метою забезпечення надання соціальних послуг у 1999 р. у Печенізькій селищній раді було створено Комунальну установу «Печенізький територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Печенізької селищної ради», яку у травні 2021 р. було реорганізовано в Комунальну установу "Центр надання соціальних послуг (ЦНСП) Печенізької селищної ради". Основною метою діяльності ЦНСП є сприяння у розв'язанні проблемних питань і надання соціальних послуг громадянам України, які перебувають у складних життєвих обставинах й потребують сторонньої допомоги

На території Печенізької ТГ проживають 124 особи, які потребують соціальної допомоги і яким 19 соціальних робітників надають послуги за місцем проживання підопічних.

⁷ Електронна карта місць надання первинної медичної допомоги <https://nszu.gov.ua/e-data/dashboard/pmd-map>

⁸ Портал спроможності громад

https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=47f24b79311f44e2863eabe27ccbdc81&fbclid=IwAR3NdmVaXZD_ojJnqt41UF01jJ5eOuNZLfJALashZLhfl2mg8w5cdv0ohk#

Структура місцевої економіки

На території Печенізької СТГ зареєстровано 197 юридичних осіб. З них 25 % – фермерські господарства, 22% – товариства з обмеженою відповідальністю, 12 % – комунальні організації (установи), 7% – громадські організації, 4 % – приватні підприємства.

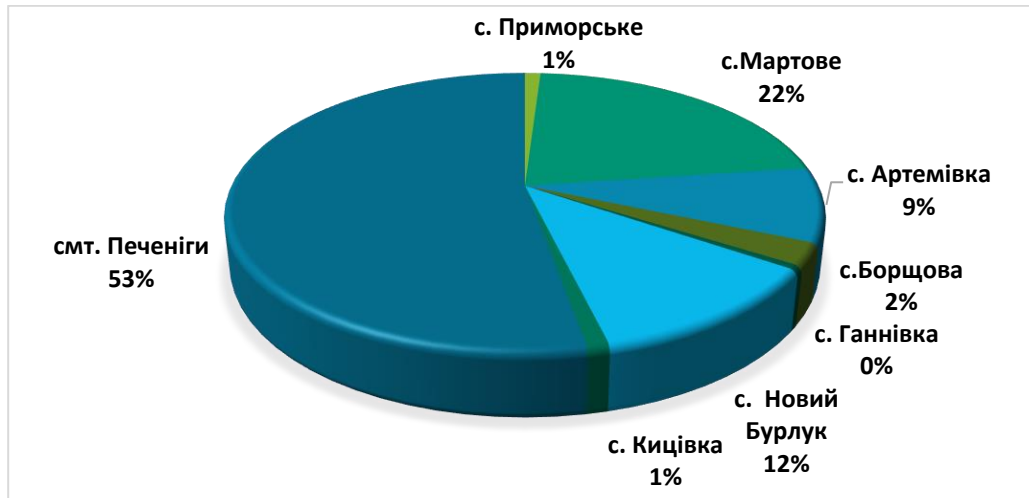
Організаційно правова форма юридичних осіб, зареєстрованих в Печенізькій ТГ

Більше половини юридичних осіб (53%) зареєстровано в смт. Печеніги, 22% – в с. Мартове, 12 % – в с. Новий Бурлук, 9 % – в с. Артемівка, 2 % – в с. Борщова.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

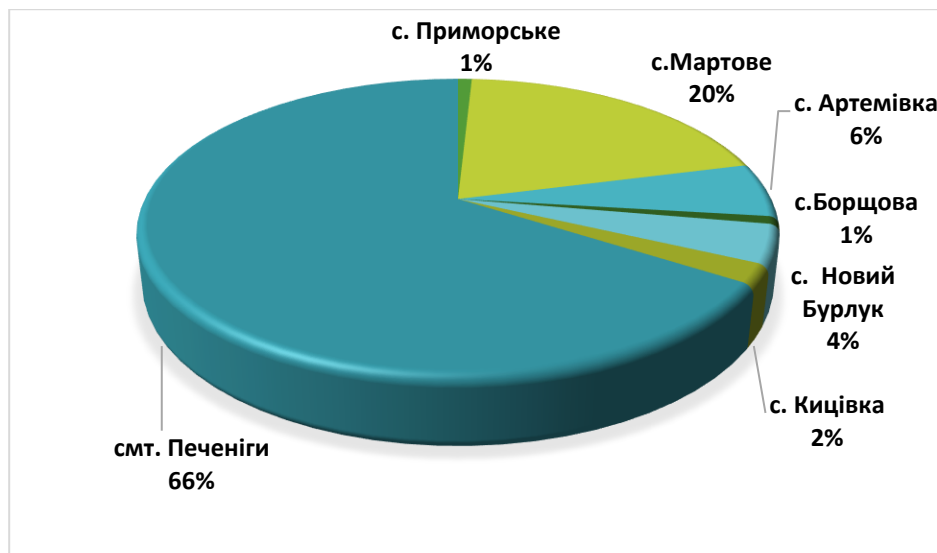
Кількість зареєстрованих юридичних осіб в населених пунктах Печенізької ТГ

За видами економічної діяльності юридичні особи розподілені так: займаються вирощуванням зернових і олійних культур – 29 %, утриманням ВРХ – 10 %, лісозаготівлею та лісопильним виробництвом – 6%, свинарством – 4%, розведенням птиці – 3%, переробкою молока – 2%, рибництвом – 2%.

На території Печенізької СТГ діяльність здійснюють 238 ФОПів. Найбільше їх зареєстровано у смт.Печеніги (66% від усіх на території громади), та в с. Мартова (20%). Основним видом діяльності є роздрібна (61% ФОПів) та оптова (29%) торгівля.

Фізичні особи підприємці, які здійснюють свою діяльність в Печенізькій ТГ

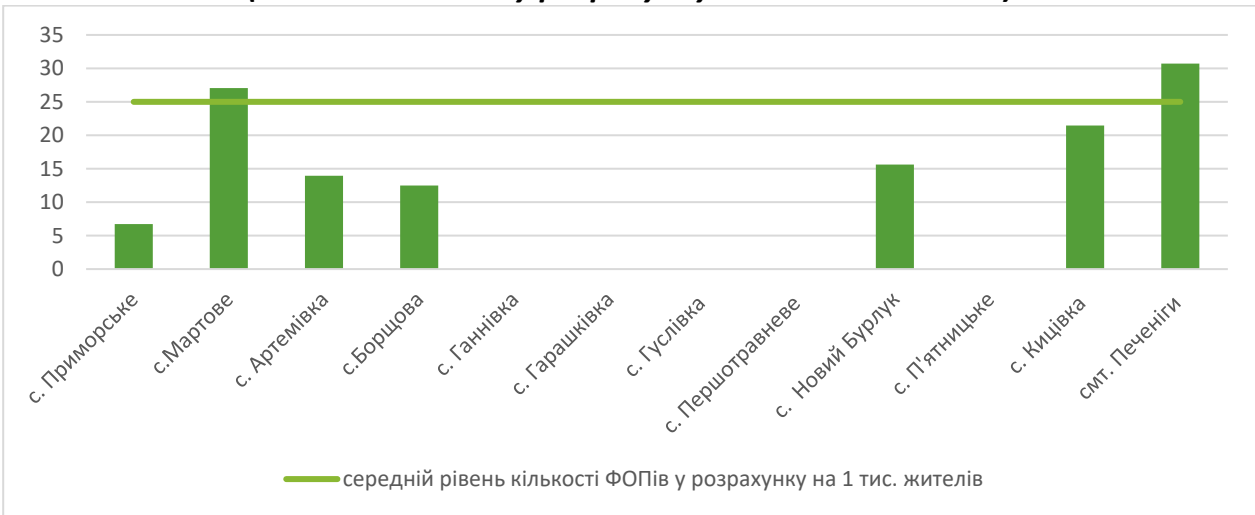

Рівень підприємницької активності характеризує показник кількості ФОПів на 1 тис. жителів. У Печенізькій громаді цей показник складає 25 створених ФОПів у розрахунку на 1 тис. жителів. У смт. Печеніги цей рівень складає 31 ФОПів/1 тис. жителів, в с. Мартова – 27 ФОПів/1

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

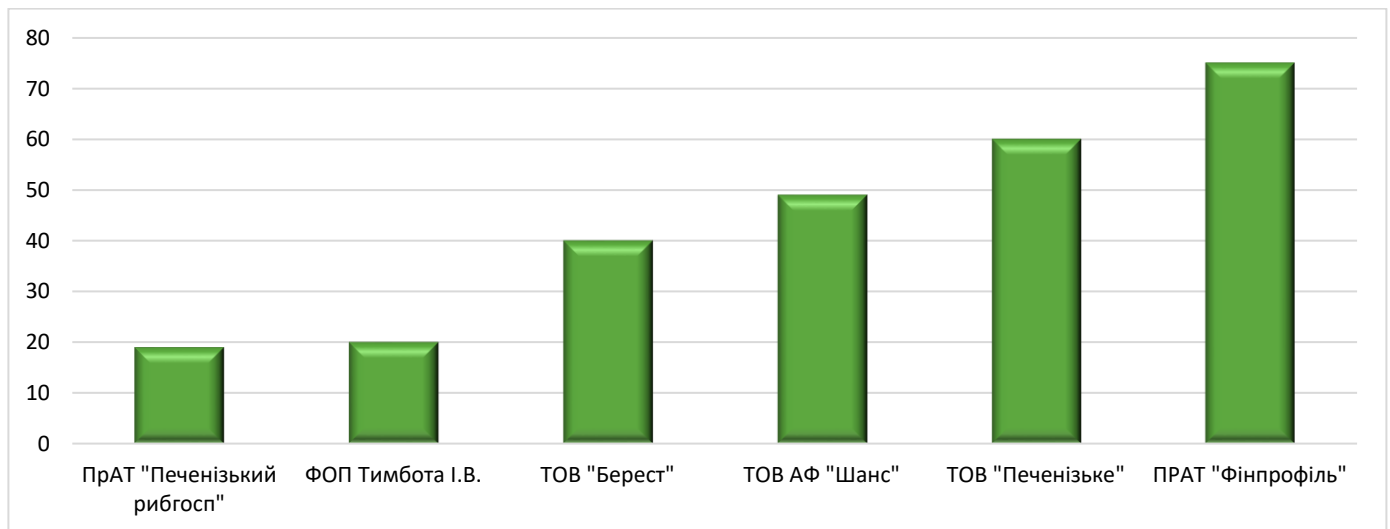
тис. жителів. У селах Ганнівка, Гарашківка, Гуслівка, Першотравневе не зареєстровано жодної фізичної особи-підприємця. В Гарашківці, Гуслівці та Першотравневому не зареєстровано жодної юридичної особи.

**Рівень підприємницької активності жителів
(кількість ФОПів у розрахунку на 1 тис. жителів)**

Важливими для громади є підприємства, суб'єкти господарської діяльності, які забезпечують місцеве населення робочими місцями. У Печенізькій СТГ такими основними роботодавцями є ПРАТ «Фінпрофіль», ТОВ «Печенізьке», ТОВ «Шанс», ТОВ «Берест», ФОП Тимбота І.В., ПРАТ «Печенізький рибгосп».

Підприємства – найбільші роботодавці громади

Приватне акціонерне товариство «Фінпрофіль», засноване у 2003 р. – дочірня компанія фінської Macring Group, яка спеціалізується на виробництві високотехнологічного та якісного обладнання (28.41 – Виробництво металообробних машин) з

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

використанням європейської інженерної та конструкторської практики в галузі прокатного та металообробного обладнання. Підприємство активно експериментує із новими видами обладнання у сфері відновлювальної енергетики. ПРАТ «Фінпрофіль» має патент на корисну модель – пристрій центрування смуги при намотуванні рулону металу.

Кінцеві бенефіціари – Masring Group, Кякьонен Юха Марко Сакарі та Тайпале Томі Фредрік Тапані (Фінляндія). Європейське коріння вочевидь диктує європейський стиль ведення справ – підприємство є взірцем із благоустрою території.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Берест», засноване в 2000 р. – компанія з багаторічним досвідом роботи у сфері деревообробки та виготовлення екологічно чистої паркетної продукції найвищої якості з української сировини. Основний вид діяльності – 16.10 – Лісопильне та стругальне виробництво. Кінцеві бенефіціари – Галієв Едуард Рахимович (98,63%) та Протопопова Кіріна Едуардівна (1,37%) з України. Компанія є засновником Благодійної організації "Благодійний Фонд "Берест".

ФОП Тимбота Ігор Володимирович – здійснює діяльність (16.10 – лісопильне та стругальне виробництво) з 2004 року.

ПРАТ «Печенізьке рибоводне господарство» - засноване в 1999 р., основний вид діяльності – прісноводне рибництво (аквакультура), а також перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків; оптова та роздрібна торгівля рибою, продуктами харчування; виробництво олії та тваринних жирів тощо. Власниками є 140 акціонерів.

Хоч в економічній діяльності громади промислові підприємства відіграють помітну роль: і як роботодавці, і як бюджетонаповнювачі, все ж локомотивом економічного розвитку залишаються аграрні підприємства.

Сільське господарство і сільські території

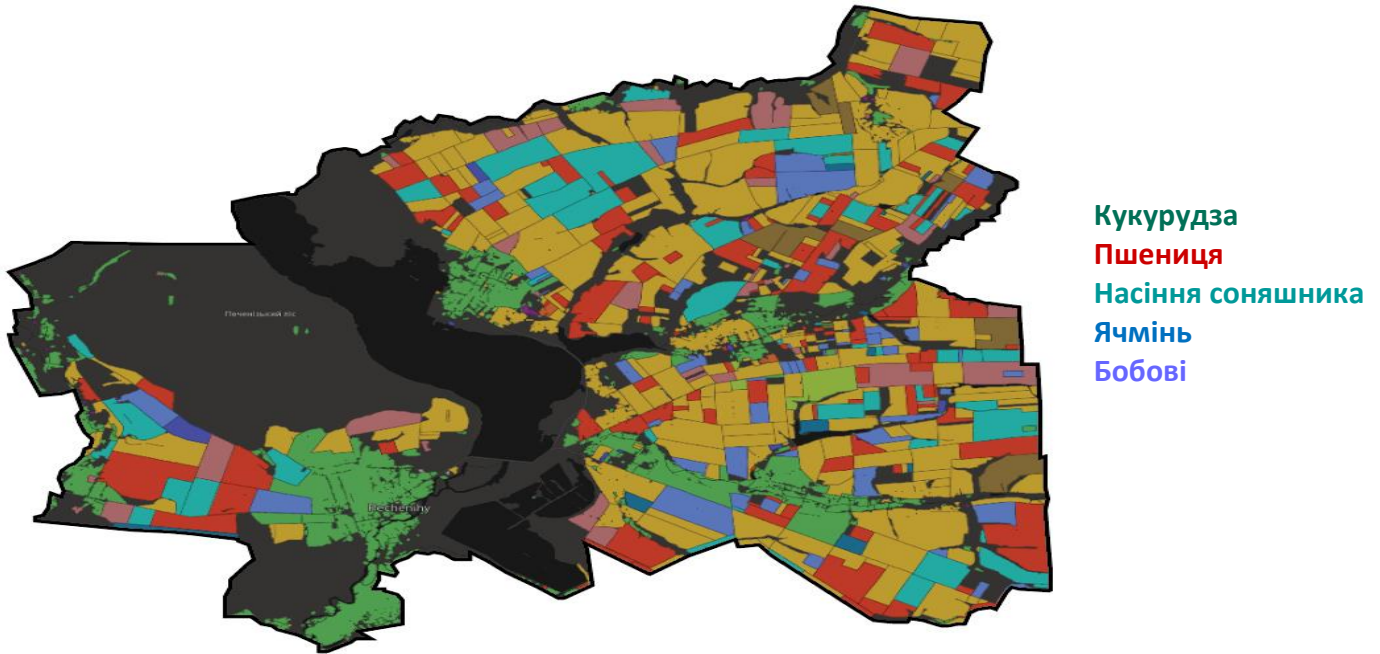
Аграрний сектор економіки Печенізької СТГ представлений 53-ма підприємствами, з яких 85 % є фермерськими господарствами, у землекористуванні яких – 15983 га угідь.

Найпоширенішими культурами, які вирощуються на території Печенізької громади, є кукурудза, пшениця та соняшник. Вирощують також цукровий буряк, квасолю, картоплю, трави.

Середній розмір поля – 21,5 га

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Посіви на території Печенізької ТГ (2018)

Земельний банк більше 1000 га земель обробляють ТОВ «Печенізьке» (18% всіх земель агропідприємств), ТОВ АФ «Шанс» (12%), ФГ «Фортуна» (11%), ФГ «Гай», (10%), ТОВ «Агрома» (9%), ТОВ «Артемівські зорі» (9 %). Сукупно ці 11% агропідприємств обробляють 67 % сільськогосподарських земель. В обробітку переважної частини агропідприємств (51 %) – земельні ділянки площею 10-50 га (середній розмір земельного банку таких господарств становить 38 га).

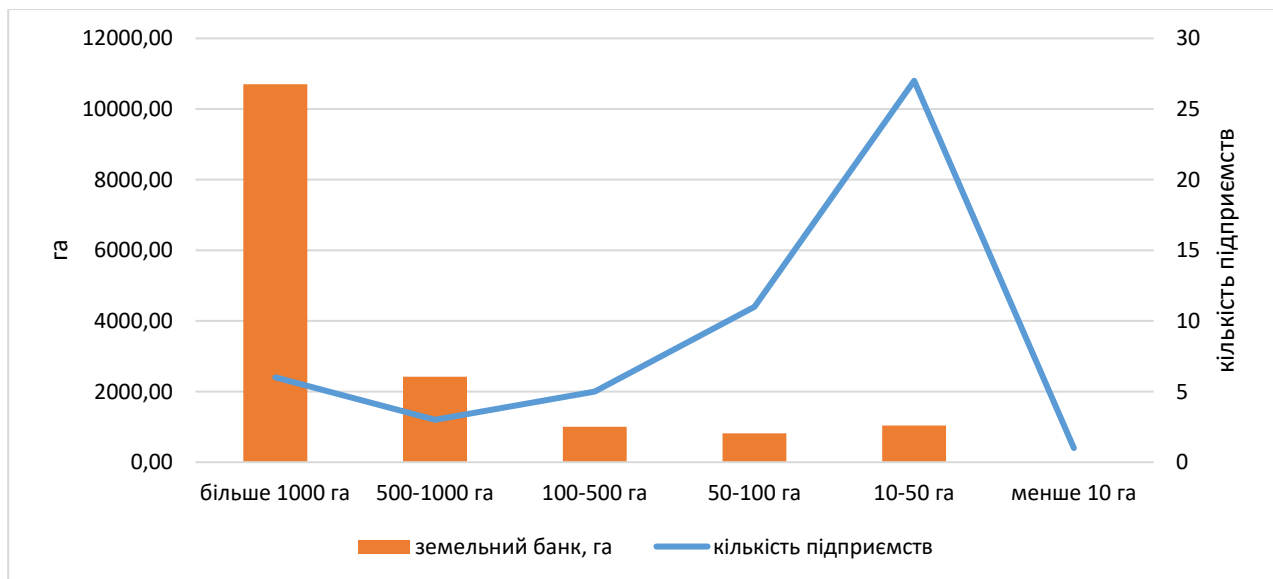
Групування сільськогосподарських підприємств за площею землі в обробітку

Групи підприємств	Кількість підприємств	Частка в загальній кількості підприємств, %	Земельний банк, га	Частка в загальній площі землі в обробітку, %	Перелік підприємств
понад 1000 га	6	11	10701,83	67	ТОВ «Печенізьке» ТОВ АФ «Шанс», ФГ «Фортуна», ФГ «Гай», ТОВ «Агрома», ТОВ «Артемівські Зорі»
500-1000 га	3	6	2420,84	15	ТОВ «Агромарт», ФГ «Аграрна Слобода», ФГ «Промінь»
100-500 га	5	9	1000,85	6	ТОВ «Інгвар плюс» ФГ «Пролісок» ФГ «Весна»

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

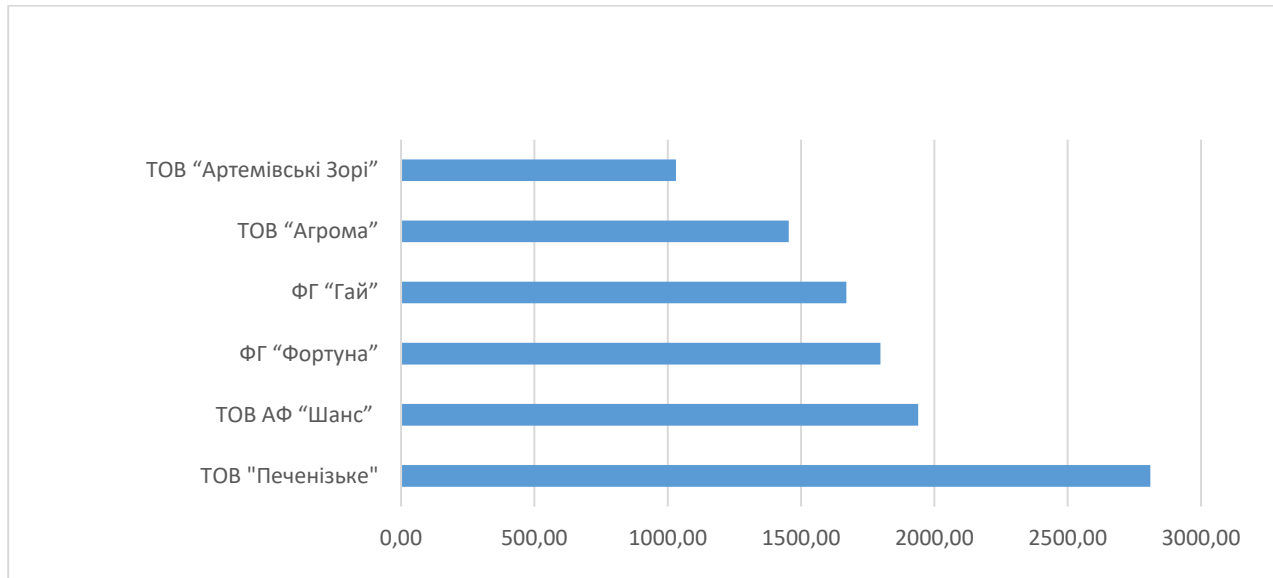
					ПП «Печенізька ферма» ФГ «Вікторія»
50-100 га	11	21	815,95	5	ФГ «Новосел» ФГ «Горобина» ФГ «Новобурлуцький Альянс» ФГ «Мартівське» Центр сертифікації експертизи насіння та садивного матеріалу ФГ «Оріон» ФГ «Сарай» ФГ «Тополя» ФГ «Запруддя» ФГ «Віка» ФГ «Орія»
10-50 га	27	51	1036,90	6	ФГ «Адоніс», ФГ «Нектар», ФГ «Нектар», ФГ «Мовчан», ФГ «Стрепет», ФГ «Славка», ФГ «Клен», ФГ «Фауна», ФГ «Старікова», ФГ «Юлія», ТОВ «Агромір», ФГ «Фіам», ФГ «Ноженко», ФГ «Обрій», ФГ «Юність», ФГ «Іволга», ФГ «Діана», ФГ «МВС», ФГ «Конкордія», ФГ «Еліта», ФГ «Світлана», ФГ «Бурлучок», ФГ «Зоря», ФГ «Лан», ФГ «Заря» ФГ «Ніка», ФГ «Степ»
до 10 га	1	2	6,36	0	ФГ «Колесо фортуни»
Всього	52	100	13172,73	100	х

Аграрні підприємства та площа землі в обробітку

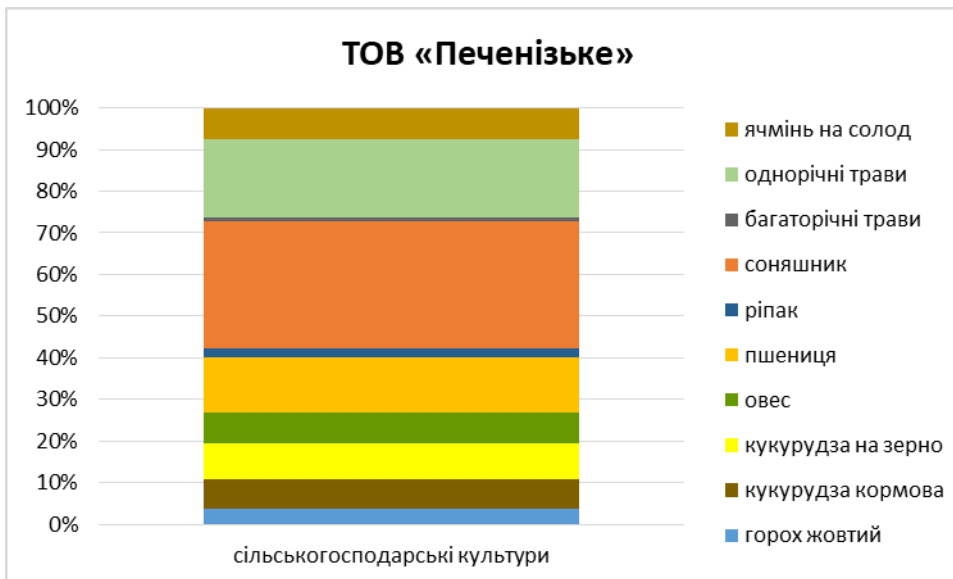
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Підприємства, з площею землі в обробітку від 1000 га

Найбільшим агропідприємством на території Печенізької громади є **Товариство з обмеженою відповідальністю «Печенізьке»**.

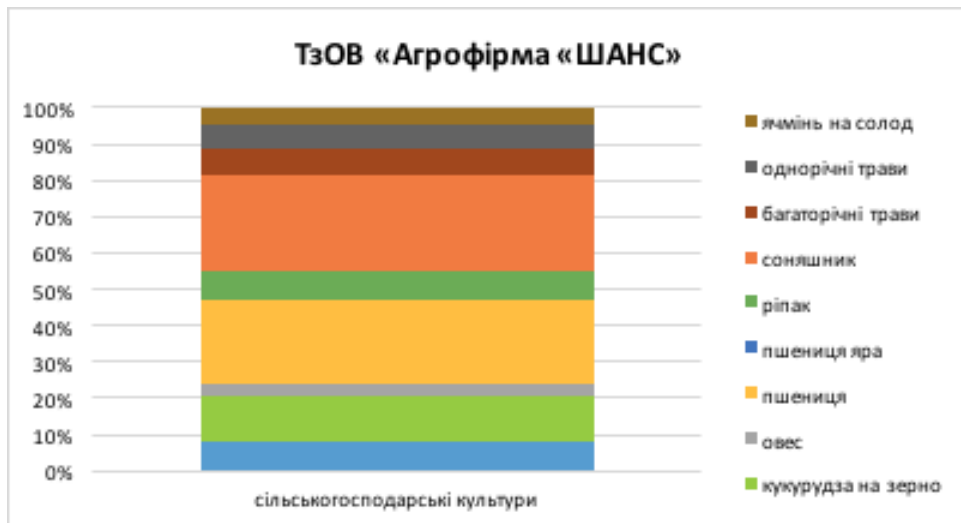
Засноване в 2006 р., воно спеціалізується на вирощуванні зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 2810 га. Кінцевим бенефіціарним власником є Калиновський Борис Анатолійович (Україна).

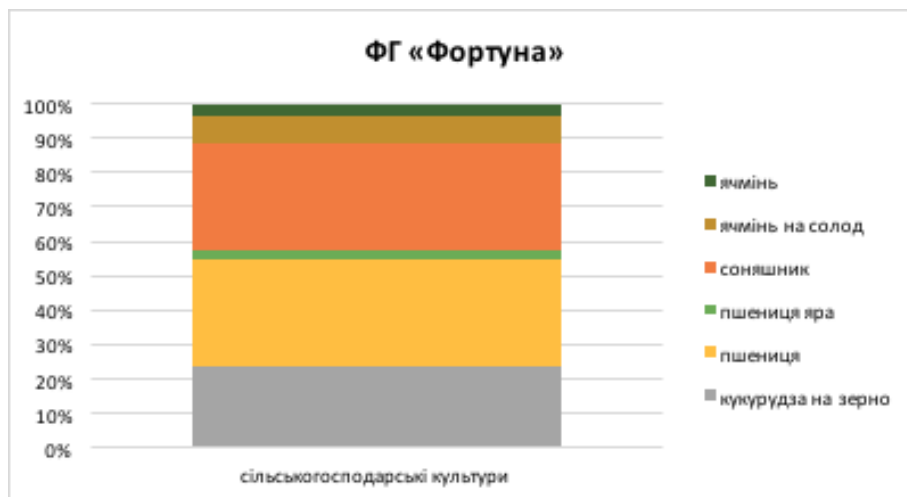
Товариство з обмеженою відповідальністю «Агрофірма Шанс». Засноване в 2001 р., воно спеціалізується на вирощуванні зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 1939 га. Кінцевим бенефіціарним власником є Калиновський Борис Анатолійович (Україна).

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Компанія представлена як на ринку України, так і експортує широкий асортимент продукції рослинництва, тваринництва та переробки.

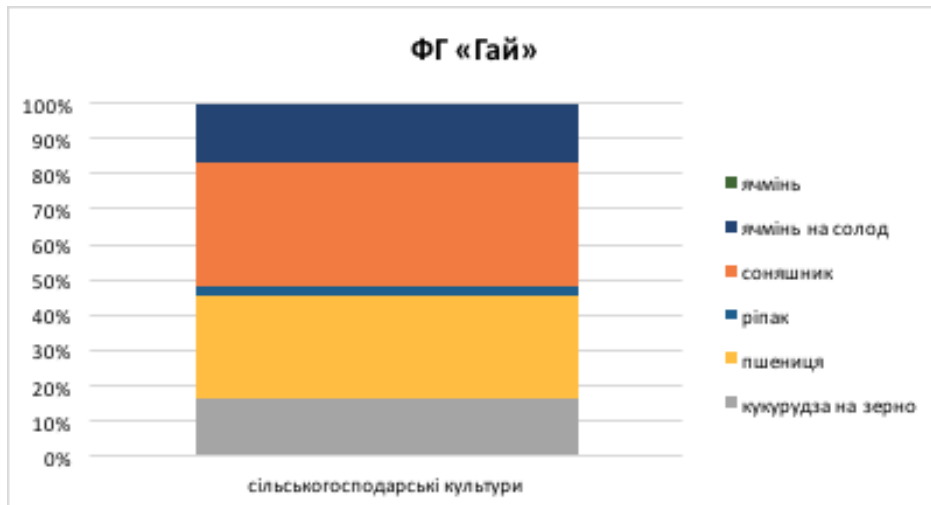

Фермерське господарство «Фортуна» засноване в 1992 р., спеціалізується на вирощуванні зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 1798 га. Кінцевими бенефіціарними власниками є Герман Олександр Григорович (64%), Бочарова Ольга Олександрівна (18%), Герман Олена Афанасіївна (9%), Герман Любова Олександрівна (9%) з України.

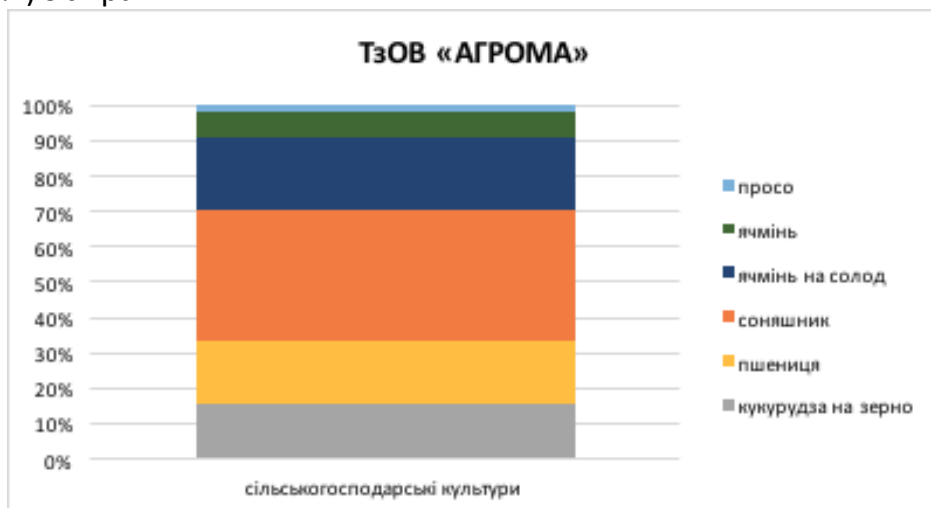

ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО "ГАЙ" засноване в 1998 р., спеціалізується на вирощуванні зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 1670 га. Кінцевим бенефіціарним власником є Ківшар Андрій Миколайович (100%) з України.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРОМА" засноване в 1996 р., спеціалізується на вирощуванні зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 1454 га. Кінцевим бенефіціарним власником є Жуков Юрій Євгенович (100%) з України.

Товариство з обмеженою відповідальністю "АРТЕМІВСЬКІ ЗОРІ" засноване у 2003 р., спеціалізується на вирощуванні зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 1031 га. Кінцевим бенефіціарним власником є ПАТ "Фінансова компанія "Авантаж", Денисенко Анатолій Петрович (60%), Чирва Наталя Григорівна (40%) з України.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Фермерське господарство "Аграрна слобода" засноване у 2001 р., спеціалізується на вирощуванні зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Земельний банк становить 795 га. Кінцевим бенефіціарним власником є Євтушенко Сергій Валентинович (100%) з України.

У базі даних ресурсу LandMatrix відсутні дані про сільськогосподарські підприємства з іноземним капіталом на території Печенізької громади. В усіх згаданих агропідприємств власниками є громадяни України.

На території Печенізької територіальної громади Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру здійснюються заходи державного нагляду (контролю) за окремими сільськогосподарськими підприємствами, землекористування яких супроводжується певними ризиками.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Державний нагляд за аграрним землекористуванням на території Печенізької громади

Суб'єкт землекористування, за яким здійснюється контроль	Об'єкт контролю	Тип контролю	Рівень ризиків	Термін контролю
ТзОВ "Печенізьке"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Середній	10 років, з червня 2019
ФГ "Гай"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Середній	5 років, з червня 2019
ТзОВ "Агромарт"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Середній	10 років, з червня 2019
ФГ "Фортуна"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Середній	10 років, з червня 2019
ФГ "Аграрна слобода"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Середній	5 років, з квітень 2019
ТзОВ "Шанс"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Середній	10 років, з червня 2019
ТзОВ "Інгвар Плюс"	Орендовані землі	Додержання законодавства у сферах використання та охорони земель	Незначний	10 років, з червня 2019

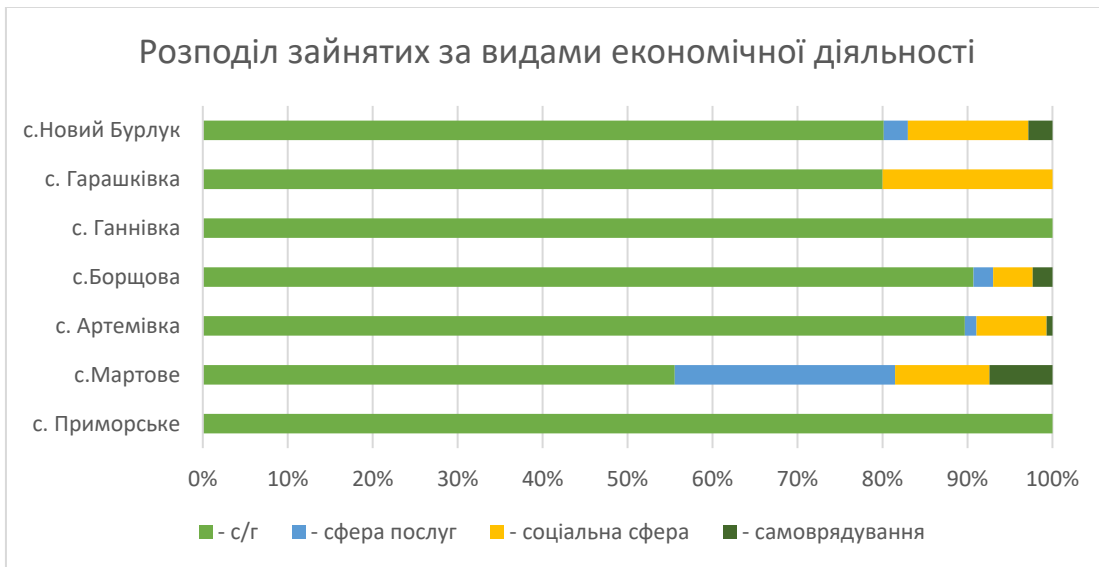
Кон'юнктура місцевого ринку праці

Основними проблемами ринку праці Печенізької громади є: монофункціональність економіки, значна частка неформально зайнятого населення, активна трудова міграція.

Структура зайнятості. Загальна структура зайнятості населення Печенізької територіальної громади відображає монофункціональність економіки, яка значно залежить від сільського господарства. У переважній більшості сільських населених пунктів сільськогосподарська зайнятість є єдиним видом офіційного працевлаштування.

В інших галузях місцевої економіки окремих сіл громади розподіл зайнятих наступний: у соціальній сфері – 9%, сфері послуг – 3%, в органах влади та самоврядування – 1-2%. В бюджетній сфері зайняті переважно жінки. Серед зайнятих в органах місцевого самоврядування частка жінок становить 72%, у місцевому депутатському корпусі – 60%, в закладах освіти - 81%.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Статус зайнятості. За статусом зайнятості на офіційному ринку праці сіл громади розподіл такий: 62% працюючих – наймані працівники, 31% – забезпечують себе роботою самостійно і 7% – роботодавці. У селах громади зайнятість в особистих селянських господарствах є основним видом діяльності для більшості населення. Таке працевлаштування є неформальним і супроводжується низкою ризиків, зокрема повною відсутністю соціальних гарантій, тобто позбавленням працівників багатьох соціальних прав, передбачених законодавством України. Робота неформально зайнятих працівників не зараховується до трудового стажу, не враховується при пенсійних нарахуваннях; відсутня можливість отримання допомоги з тимчасової непрацездатності; оплачуваної відпустки; доплати за роботу у наднормовий час, святкові і вихідні дні. Зайнятість без оформлення є прихованим безробіттям. Забезпечуючи розв’язання поточних проблем, отримуючи доходи від ведення особистого селянського господарства, неформально зайняті залишаються економічно і соціально незахищеними та відстороненими від державної підтримки, зокрема на аграрну діяльність.

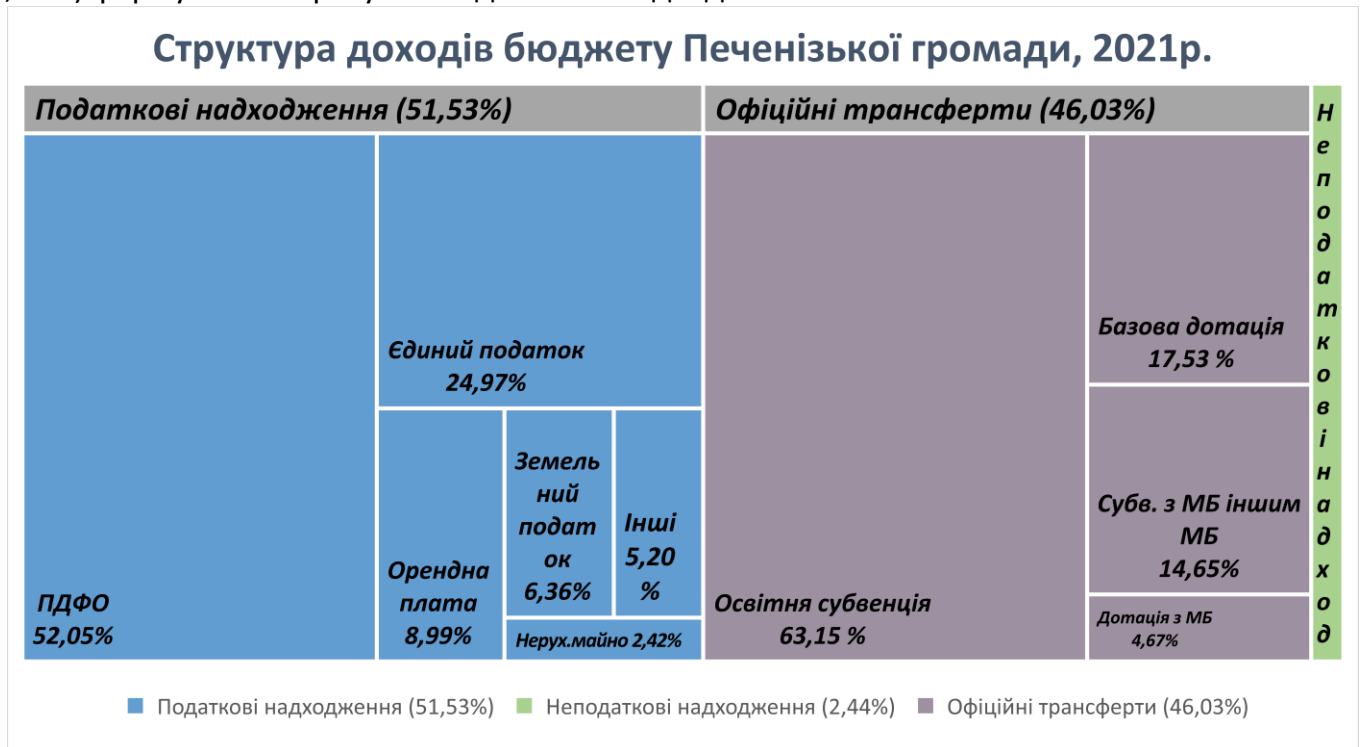
Трудова міграція. Внаслідок монофункціональності економіки, обмеженості місцевого ринку праці 25% працездатного населення найбільших сіл Печенізької ТГ (с. Мартове та с. Артемівка) працюють за межами громади. Така трудова міграція негативно впливає на соціально-економічний розвиток громади внаслідок втрати людського потенціалу, послаблення сімейних зв’язків, знелюднення територій, але така трудова міграція для багатьох родин є однією з небагатьох можливостей покращення добробуту.

Структура бюджету і джерела доходів

Місцевий бюджет відображає стан у різних сферах життєдіяльності громади. Бюджет Печенізької громади є в основному споживчим; трансферти, які надходять з національного рівня покривають потреби на реалізацію переданих на місцевий рівень повноважень. В умовах обмеженості власних ресурсів громада практично не має можливостей вкладати кошти у довгостроковий розвиток.

Структура надходжень. За планом на 2021 р. загальний обсяг надходжень до бюджету Печенізької територіальної громади становить 75,127 млн грн. Більше половини доходів (51,53%) формується за рахунок податкових надходжень.

Найбільша сума податкових надходжень акумулюється за рахунок податку з доходів фізичних осіб, який становить 20,2 млн грн. Другим за важливістю для місцевого бюджету є єдиний податок (9,7 млн грн), половина якого надходить від ФОПів і половина – від сільськогосподарських виробників. Від сільськогосподарської діяльності на території громади у бюджет надходить майже 40% податкових надходжень (плата за землю, ЄП від с/г виробників, ПДФО від здачі земель в оренду). Основними бюджетоутворюючими сферами у Печенізькій громаді є сільське господарство і бюджетна сфера. Суттєво підвищити податкові надходження за рахунок цих сфер мало ймовірно. Наповнення бюджету місцевими податками

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

можливе за рахунок активізації економічної діяльності, збільшення кількості суб'єктів господарювання та більш ефективного використання комунального майна.

Майже половина доходів громади (46%) формується за рахунок трансфертних надходжень, які мають цільове призначення, зокрема фінансування переданих повноважень у сфері освіти та охорони здоров'я. Вагомим інструментом підвищення фіскальної спроможності місцевого бюджету є базова дотація, що надається з державного бюджету місцевим для горизонтального вирівнювання податкової спроможності територій. Печенізька громада є дотаційною і потребує фінансової підтримки для забезпечення населення послугами на рівні не нижчому за середньоукраїнський. Сума базової дотації для громади у 2021 р. становить 6,1 млн грн, або 8% від доходів зведеного бюджету. З одного боку, така підтримка держави покращує фінансовий стан громади, з іншого – створює ризики, пов'язані з консервацією очікувань на отримання допомоги від бюджетів вищого рівня.

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (п.25 ст.26, ст.68) місцевим органам самоврядування надано право утворювати цільові фонди та затверджувати положення про порядок їх формування та використання. На даний час такого фонду в громаді не створено. Але у перспективі кошти фонду можуть стати вагомим додатковим джерелом наповнення бюджету громади та забезпечення додаткового фінансування соціальної сфери, закладів освіти, культури, медицини, спорту, громадських організацій, розвитку інфраструктури і благоустрою громади тощо. Також додаткові кошти фонду дадуть можливість підтримувати економічні ініціативи громади, завдяки яким в подальшому зростатимуть доходи громади і забезпечуватиметься фінансова самостійність.

У 2021р. планово закладений значний дефіцит бюджету. Заплановані у кошторисі видатки на 10% перевищують показники річного розпису. Для збалансування дохідної та видаткової частин необхідна значна економія видатків.

Структура витрат. У структурі витрат переважає фінансування освітньої сфери (60,6 %).

Структура видатків бюджету за функціональною класифікацією, 2021р.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Обсяги субвенцій з бюджетів вищих рівнів не покривають потребу освітніх закладів і фінансування переданих повноважень здійснюється, у тому числі, за рахунок обмеженого бюджету територіальної громади. Решта видатків покривають потребу органів місцевого самоврядування (15,8%), фінансують економічну діяльність (6,0%), духовний і фізичний розвиток (4,4%), соціальний захист (4,4%), житлово-комунальне господарство (4,3%), сферу охорони здоров'я (2,1%).

Оцінка видатків бюджету в розрізі розподілу фінансування споживчих та капітальних витрат свідчить, що 90% спрямовуються на споживчі потреби, і менше 10% – на придбання обладнання і предметів довгострокового користування та капітальний ремонт і реконструкцію об'єктів.

Потенціал бюджетування для покращення фінансової спроможності громади. Планування, проміжний фінансово-бюджетний моніторинг, поетапна оцінка виконання показників бюджету, врахування досвіду інших громад сприятимуть підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів. Групування інформації за блоками «фінансова спроможність бюджету», «операційні витрати (навантаженість бюджету)», «довгостроковий розвиток» дає можливість оцінити поточну фінансово-економічну діяльність.

Структура виконання бюджету Печенізької територіальної громади

Показники		Печенізька громада	Середнє по громадах, аналогічних за чисельністю населення	Україна
Фінансова спроможність бюджету	Доходи загального фонду без трансфертів на 1 людину (грн)	3092,9	2424,2	5378,5
	Видатки загального фонду на 1 людину (грн)	4782,8	4637,6	6107,4
	Рівень дотаційності бюджету (%)	12,02	17,1	*
Операційні витрати (навантаженість бюджету)	Видатки на утримання апарату управління в розрахунку на 1 людину (грн)	976,1	834,6	643,1
	Співвідношення видатків на утримання апарату управління з фінансовими ресурсами	31,56	35,5	12,0
	Питома вага заробітної плати у видатках загального фонду (%)	79,86	82,4	52,6
Довгостроковий розвиток	Питома вага капітальних видатків у загальному обсязі видатків (%)	4,86	2,6	13,7
	Капітальні видатки на 1 людину (грн)	248,27	131,9	1012,77

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Фінансова спроможність бюджету визначена за показниками «Доходи і видатки загального фонду на 1 людину», які характеризують фінансовий потенціал громади і спроможність самозабезпечення за рахунок ресурсів, що генеруються на території громади, з урахуванням «рівня дотаційності бюджету» – залежності громади від фінансової допомоги з держбюджету. Порівняння зазначених показників виконання бюджету Печенізької громади з середніми показниками аналогічних за чисельністю населення громад свідчить про вищий рівень самостійності бюджету та фінансової спроможності громади, меншу залежність від дотаційної підтримки держави. Сформовані громадою власні доходи та розрахункові показники видатків на 1 людину є нижчими за середньоукраїнські показники, але серед громад своєї групи мають вищі рейтинги.

Витрати бюджету на обслуговування операційної діяльності – видатки бюджету на утримання управлінського персоналу та працівників бюджетної сфери. Високий рівень витрат на ці цілі може бути наслідком як великого штату працівників (з урахуванням чисельності населення громади), так і великих витрат на забезпечення роботи такого персоналу (утримання будівель, комунальні послуги, закупівля інвентарю тощо). Велика частка витрат на заробітну плату у видатках бюджету свідчить про велику кількість працівників бюджетної сфери у громаді, де економічна активність населення громади генерує відносно низький рівень надходжень податків до місцевих бюджетів.

Витрати на довгостроковий розвиток відображають орієнтованість громади на довгострокові стратегічні цілі соціально-економічного розвитку, спроможність у забезпеченні можливостей для реалізації проектів інфраструктурного розвитку, створення матеріальних активів, інвестування у довгострокові проекти та програми. Через обмеженість фінансових ресурсів капітальні видатки в громаді здійснюються у дуже малих обсягах, хоча вони і перевищують показники багатьох інших громад. Збереження такої тенденції в подальшому не сприятиме забезпеченню належного якісного рівня соціально-економічних змін, знижуватиме можливості у покращенні інфраструктури та якості життя населення громади.

Залученість сільських спільнот до розвитку громади

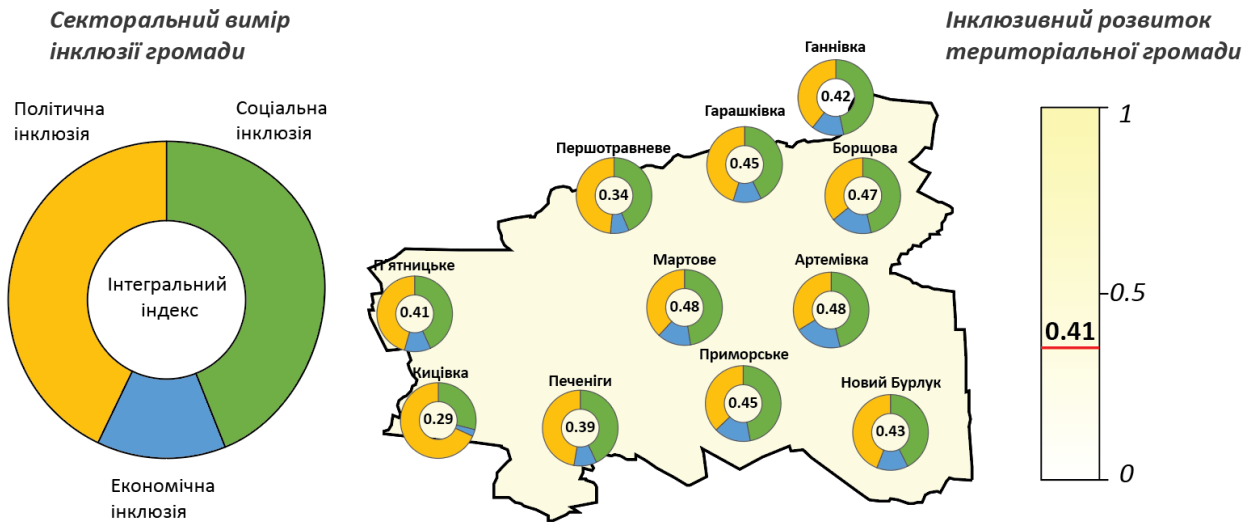
Кількісне оцінювання залученості сільських спільнот до економічного, соціального та громадсько-політичного розвитку громади (інклюзивність) проведено на основі матеріалів анкет, які заповнювались у громадах по кожному населеному пункту. Соціальний блок анкети містить 15, економічний – 21, громадсько-політичний – 12 показників. Показники трансформовані у коефіцієнти зі значенням від 0 до 1 для їх співмірності і подальших оціночних дій. Нормативом для трансформації послужило число, близьке до найвищого значення відповідного показника серед усіх поселень громади. Після обробки усіх даних

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

визначено індекси залученості жителів (спільнот) кожного поселення територіальної громади до розвитку її економічної, соціальної та громадсько-політичної сфер, а також інтегральний індекс інклюзивності спільнот.

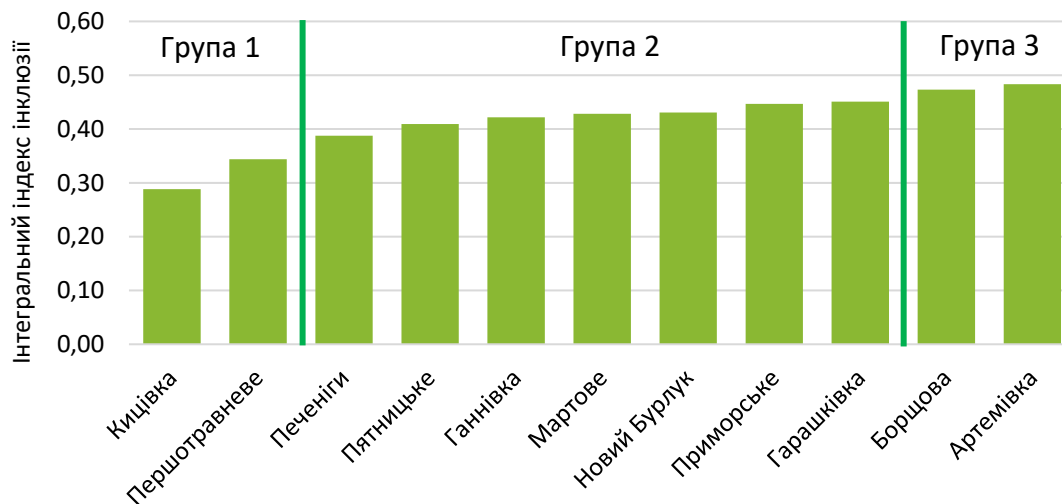
У Печенізькій ТГ з 11 населеними пунктами інтегральний індекс інклюзивності становить 0,41; в економічній сфері індекс інклюзивності має значення 0,21, соціальної – 0,63, громадсько-політичній – 0,5. В поселенських спільнотах громади інтегральний індекс інклюзивності коливається в межах від 0,29 (с. Кицівка) до 0,48 (с. Мартове).

Рівень інклюзивності Печенізької територіальної громади і її поселенських спільнот

Поселенські спільноти громади з подібними значеннями інтегральних індексів інклюзивності поділяються на 3 групи: I група з індексами до 0,38; II група – від 0,38 до 0,47; III група – 0,47 і більше.

Розподіл поселенських спільнот Печенізької ТГ за інтегральним індексом інклюзивності

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Відмінності у значеннях інтегральних індексів інклюзивності поселенських спільнот, які увійшли до виділених груп, зумовлені різними рівнями їх залученості до окремих сфер діяльності громади, що відображається в часткових індексах інклюзивності – соціальної, економічної, громадсько-політичної. У кожній спільноті ці показники поєднуються по-різному.

До **першої** групи з інтегральним індексом інклюзивності до 0,38 входять місцеві спільноти сіл Кицівка та Першотравневе. Рівень *економічної* інклюзії сільських спільнот у цій групі становить 0,03 у с. Кицівка і 0,08 у с. Першотравневе, *соціальної* – 0,25 і 0,45, *громадсько-політичної* – 0,59 і 0,5 відповідно. До **другої** групи з інтегральним індексом інклюзивності 0,48-0,47 входять місцеві спільноти смт. Печеніги, сіл П'ятницьке, Ганнівка, Мартове, Новий Бурлук, Приморське та Гарашівка. Рівень їх економічної інклюзії тут поміщається в межах 0,11-0,21, соціальної – 0,5-0,61, громадсько-політичної - 0,49-0,61. Найбільші інтегральні значення індексу інклюзивного розвитку мають місцеві спільноти **третьої** групи: сіл Борщова (0,47) і Артемівка (0,48). У цій групі індекси економічної інклюзії становлять 0,25-0,29, соціальної – 0,66-0,67, громадсько-політичної – 0,49-0,51.

Низький індекс економічної інклюзії більшості поселенських спільнот громади відображає основну проблему сучасного українського села: недостатнє використання його виробничого потенціалу в інтересах місцевих жителів. Дещо вищі його значення в окремих селах зумовлені більшою кількістю суб'єктів господарювання, вищою підприємницькою активністю. У секторальному вимірі виділяється соціальна інклюзія з вищими за інші сектори показниками. Це обгрунтовано забезпеченістю більшості населення медичними та освітніми послугами, наявністю водопроводу та доступу до інтернету (хоч і нестабільного) у великих селах громади. Громадсько-політична інклюзія має високі значення індексу через більш-менш налагоджену взаємодію жителів із місцевими депутатами та старостами, наявністю організаційних та технічних можливостей звернень мешканців до керівництва громади, а також ситуативну згуртованість для розв'язання нагальних суспільних проблем.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

Результати проведеного аналізу розвитку Печенізької громади дозволяють визначити її сильні і слабкі сторони, загрози та можливості:

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Готовність керівництва громади до впровадження змін; • Налагоджена система управління та сформована мережа для надання послуг населенню на місцевому рівні; • Автомобільна дорога державного значення та потенційно хороша просторова-часова доступність більшості населених пунктів громади; • Наявний потенціал культурних та історичних пам'яток, потенційно привабливих для туристів; • Значний рекреаційний потенціал, основою якого є багаті, різноманітні природні та екоресурси, можливості капіталізації багатого екоресурсного потенціалу; • Близькість до розвіданих площ паливно-енергетичних корисних копалин; • Високий агро-природний потенціал (продуктивні ґрунти та ін.) що може забезпечувати високі показники економічної віддачі від багатьох напрямків рослинництва та тваринництва; • Помірне підвищення температур у зимові місяці зі здебільшого позитивними ефектами для агросфери, щодо можливостей економії енергоносіїв для опалення тощо; • Висока стійкість до кліматичних змін економічної та інфраструктурної сфер; • Відносно незначне або помірне господарське навантаження на довкілля; • Наявність промислових підприємств; • Оптимізована освітня мережа; • Наявність Центру надання соціальних послуг в громаді; • Наявність громадських організацій. 	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність достатньої кількості суб'єктів малого і середнього бізнесу; • Мала кількість підприємств-роботодавців; • Нерозвинена кооперація малих агровиробників та ОСГ; • Нерозвиненість позааграрної економічної діяльності в громаді; • Відсутність туристичної інфраструктури (місць для проживання, закладів харчування, мережі розважальних закладів, туристичних продуктів); • Прогнозне зниження середніх місячних сум опадів у літні місяці з найбільшим зниженням у серпні; • Потреба у впровадженні вологозберігаючих технологій в агровиробництві для повноцінної реалізації агро-природного потенціалу; • Обмеженість фінансових ресурсів для реалізації ідей та проектів; • Недостатність власної бази оподаткування для наповнення бюджету; • Неінвентаризовані ресурси громади; • Відсутність організованої системи збору, вивезення та захоронення сміття, наявність стихійних сміттєзвалищ; • Низький рівень доступності медичних послуг.
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Можливості для ефективного розвитку тих сфер, що на пряму залежать від ефективної логістики та просторова-часової доступності; • Реалізація позитивних ефектів від зміни клімату для агровиробництва; • Розвиток потужного туристично- 	<ul style="list-style-type: none"> • Політична нестабільність. Продовження або замороження військового конфлікту на сході України; • Концентрація сільськогосподарських земель в обмеженій кількості компаній; • Залежність місцевої економіки від

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

<p>рекреаційного кластера;</p> <ul style="list-style-type: none">• Перспективи розвідування та освоєння можливих родовищ паливно-енергетичної сировини (площа Базаліївська);• Створення цільового фонду розвитку громади, як додаткового джерела наповнення бюджету;• Наявність в аграрному секторі підприємств – представників як крупного, так і малого бізнесу;• Участь у проектах міжнародної технічної підтримки з питань місцевого розвитку, розвитку підприємництва, кооперації;• Легалізація «тіньової» зайнятості;• Будівництво підприємств для переробки с/г продукції;• Залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій;• Законодавчі зміни, які сприяють підвищенню спроможності ТГ (передача земель, ставки місцевих податків, самостійність у використанні бюджетних коштів);• Відкритість до співпраці з іншими громадами, окремими селами;• Наявність природних ресурсів, зокрема земельних ділянок для використання в комерційних цілях;• Значна кількість ОСГ та неформально зайнятого населення для залучення до інноваційних проектів.	<p>аграрного сектору;</p> <ul style="list-style-type: none">• Зростання цін на енергоносії;• Тіньовий сектор економіки (ухилення від сплати податків, неформальна зайнятість);• Наслідки кліматичних змін (підвищення температури, зниження рівня ґрунтових вод, брак якісної питної води);• Ризики поширення хвороб та шкідників сільськогосподарських культур внаслідок підвищення температур у зимовий період;• Збільшення податкового та іншого роду навантажень на підприємців та потенційних інвесторів;• Відтік молодих спеціалістів через недостатню кількість і якість робочих місць;• Демографічна криза (старіння населення, природне скорочення населення, низький рівень потенціалу відтворення людності, знелюднення третини населених пунктів громади).
---	--

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД

